Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 18. MAJA 1961
Leto XIII. — Štev. 19 Cena 15 din

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Pred občinskimi konferencami ZKS

GLAVNA TEŽINA - SUBJEKTIVNE SILE

Z današnjim dnem se pričnejo v Pomurju občinske konference Zveze komunistov. Pričakovati je ob tem vrsto živahnih in konkretnih razprav o najbolj aktualnih problemih dela komunistov v komuni. Dosedanji družbeni razvoj in aktivnost subjektivnih sil v tem razvoju zahtevata predvsem korenito obravnavo vloge komunista v uvajanju novega gospodarskega sistema. Prav ta zahteva v prvi vrsti vsestransko aktivnost komunistov in še jasneje kot doslej postavlja komunista izven ozkega partijskega dela v osnovni organizaciji, v Socialistično zvezo, sindikat, organe delavskega in družbenega upravljanja. Le taka aktivnost komunistov lahko sprosti vsa napredna družbena gibala od delovnega kolektiva do skupnosti kolektivov — komune.

Že danes lahko ugotavljamo preveč črno-belo slikanje novega gospodarskega sistema, pri čemer niso redki primeri tehtanja novega položaja gospodarske organizacije samo z računico v roki, brez vsakršne družbene vsebine. Mnogo je še nerazčiščenih pogledov na ekonomski in politični pomen decentralizacije delavskega samoupravljanja in uvajanja ekonomskih enot; ponekod tudi s prikrito bojaznijo »dati vajeti iz rok«. Razumljivo, da se ob tem vse glasneje in bolj smelo postavlja kot doslej: tehnično-upravni kader je zaradi samoupravljanja in ne obratno. Toda tega ni moč zahtevati samo s kritiziranjem birokratskih in tehnokratskih metod vodenja, pač pa z rastjo subjektivnih sil, pri čemer nosijo komunisti največjo odgovornost. Ob tem se bo morda pokazala tudi potreba večje aktivnosti komunistov pri obravnavanju in analiziranju problemov posameznih podjetj, ki na novosti, katere prinaša novi gospodarski sistem, niso bile dovolj in pravočasno pripravljene. Od komunista pa zahteva vse to ne le poznavanje načel, marveč vsakodnevno preizkušnjo in uveljavljanje teh načel v neposrednem življenjskem okolju. Zato pa je potrebno še bolj kot kdajkoli poprej dati poudarek ideološki vzgoji komunistov. Le tako bo dobival vedno glasnejši klic po samostojnosti v odločanju in upravljanju s strani proizvajalcev svojo polno vsebino. Novi gospodarski sistem prinaša samo pogoje in ne rezultatov. Te bomo ustvarjali sami. Že sedaj pa jih ima lahko »na dlani« edino tehnokrat, ki je pri svojem računu upošteval vse, samo glavnega elementa — človeka — ne.

Uspeh vseh prizadevanj ob uvajanju novega gospodarskega sistema bo odvisen tudi od pravilnega in pravočasnega informiranja vsakega proizvajalca in upravljalca, kar lahko samo krepi subjektivne sile pri odločanju in uveljavljanju proizvajalca v gospodarski organizaciji in upravljalca v organih družbenega upravljanja. To rast subjektivnih sil pa lahko edino postavimo na tehtnico, ki bo vlekla v prid nadaljnji sproščenosti v sistemu delavskega in družbenega upravljanja.

Na ta, kakor tudi na vsa druga aktualna vprašanja, bodo morale dati zelo konkreten odgovor in napotek vsem komunistom prav občinske konference Zveze komunistov.

-jm

Minuli četrtek in nedeljo v Lendavi, Beltincih, M. Soboti in Radgoni

Občinske sindikalne konference

LETNIM SKUPŠČINAM OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV V LENDAVI, BELTINCIH, M. SOBOTI IN GORNJI RADGONI SO PRISOSTVOVALI POLEG ŠTEVILNIH DELEGATOV SINDIKALNIH PODRUŽNIC TUDI PREDSTAVNIKI ZVEZE KOMUNISTOV, SZDL IN OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV. KONFERENCAMA V BELTINCIH IN M. SOBOTI JE PRISOSTVOVAL PREDSEDNIK OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA JOŽE SLAVIČ, SKUPŠČINE V M. SOBOTI PA SE JE UDELEŽIL TUDI ČLAN PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE, IVO TAVČAR.

Poleg organizacijskih poročil, ki so jih delegati prejeli pred skupščino in so obširno obravnavala delo posameznih občinskih sindikalnih svetov, so to in drugo problematiko v uvodnem referatu še podrobneje prikazali predsedniki svetov in sicer v Lendavi Janko Zgrabljič, v Beltincih Slavko Bakan, v M. Soboti Rudi Horvat in v G. Radgoni Tone Jakopič. Referat na skupščini v M. Soboti je obravnaval tudi probleme o vlogi delavskega samoupravljanja, probleme in pomanjkljivosti nagrajevanja, pomen novih gospodarskih predpisov in vlogo sindikata kot subjektivne sile.

Na osnovi ugotovitev v poročilih so delegati poudarjali, da bo potrebna pri izvajanjih novih gospodarskih predpisov široka dejavnost in prizadevanje za izboljšanje stanja. Nujno bo iskati in odpravljati predvsem vse pomanjkljivosti v organizaciji dela, tehnoloških postopkih ter podrobneje proučevati donosnost proizvodnje. V zvezi s tem bo potrebno hitreje razvijati ekonomske enote in uveljavljati obratne delavske svete, a tudi kompleksno nagrajevanje.

Dalje so delegati poudarjali potrebo po ideološko političnem in strokovnem izobraževanju delavcev in omenjali napačna, lokalpatriotična stališča nekaterih članov organov delavske samouprave in potrebo po izobraževanju na delovnem mestu. Ugotavljali so, da plačevanje po delovnih mestih ne spodbuja k nadaljnjemu izobraževanju, govorili o oddihu delovnih ljudi, družbeni prehrani, nezakonitih odpovedih, higiensko-tehnični zaščiti in drugem.

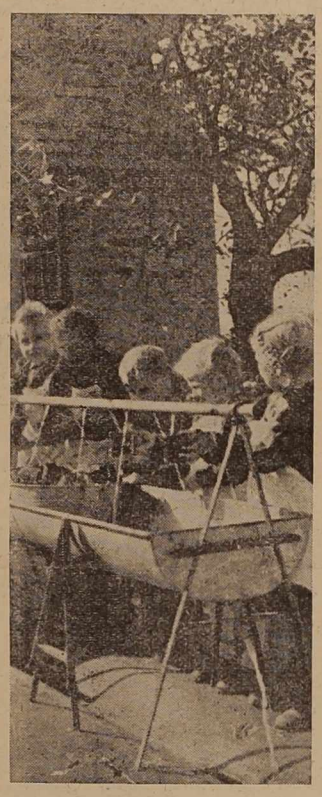

SLIKA DESNO ZGORAJ: S KONFERENCE OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V GORNJI RADGONI.

SLIKA DESNO: MLAD JE TREBA PRIČETI. TO VELJA TUDI ZA PIONIRKE Z GANČANSKE ŠOLE, KI VSAK DAN PRIDNO POMAGAJO POMIVATI POSODO V ŠOLSKI MLEČNI KUHINJI.

SLIKA DESNO SPODAJ: ENAINDVAJSETEGA MAJA SLAVI SVOJ PRAZNIK NAŠE VOJNO LETALSTVO — ZADNJA NAVODILA PRED VZLETOM.

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKE IGRE

PRIREDITVE SKOZI VSE LETO

V okviru Jugoslovanskih pionirskih iger so pionirji posameznih šol in mladinski aktivi priredili že vrsto tekmovanj v športu, šahu, streljanju in podobno. Ena izmed največjih manifestacij Jugoslovanskih pionirskih iger so bile vsekakor občinske in okrajne revije pionirskih pevskih zborov. Nastopilo je 73 pevskih zborov, ki so šteli skupno preko 4 tisoč 500 pevcev.

Na šolah so izvedli razredna in odredna tekmovanja v raznih športnih disciplinah. Pred kratkim pa je bilo končano še zadnje šahovsko ekipno prvenstvo za pionirje in mladino. Z vsemi že izvedenimi prireditvami in tekmovanji pa Jugoslovanske pionirske igre še niso zaključene. V teku so priprave na tekmovanja, ki bodo izvedena v tem in prihodnjem mesecu.

Okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger pripravlja Teden pionirskih iger, ki bodo sredi prihodnjega meseca. Izvedli bodo športna tekmovanja v vseh disciplinah, mladina si bo lahko ogledala vrsto mladinskih filmov itd. Še pred koncem šolskega leta pa bodo razstave likovnih, tehničnih in fotoamaterskih del. V programu Jugosl. pion. iger je tudi sestanek knjižničarjev ljudskih in šolskih knjižnic, lutkarjev, pevovodij itd.

V okviru Dneva vajencev se bo mladina vajenških šol pomerila v športnih disciplinah po razredih, 21. maja pa bosta tekmovali vajeniška mladina iz M. Sobote in Ptuja.

Občinski komite LMS Murska Sobota bo 24. maja organiziral nagradno tekmovanje aktivov LMS v naslednjih športnih disciplinah: rokometu, odbojki, namiznem tenisu, streljanju, nogometu itd. Istega dne pa bo tudi občinsko tekmovanje v lahki atletiki, katerega je razpisal Svet za šolstvo pri Občinskem ljudskem odboru. Vsa tekmovanja bodo izvajali na športnem igrišču pri gimnaziji. Koncem meseca pa bo srečanje nogometnih reprezentanc iz Maribora in Murske Sobote.

Aktivi LMS bodo v okviru Tedna mladosti prirejali po vseh krajevnih središčih in večjih mladinskih aktivih proslave s kulturno-zabavnim programom, baklade in kresovanja. Dne 25. maja pa bodo organizirali pohode v pomembne kraje NOB v Prekmurju. Predvidevajo pa tudi tekmovanja koscev, mladincev iz aktivov na vasi, ki bodo v prvih dneh junija v Rakičanu.

Osrednja proslava Tedna mladosti bo 25. maja v dvorani kina »Park« v Murski Soboti, kjer bo med drugim nastopil tudi mladinski mešani pevski zbor učiteljišča pod vodstvom prof. Vladimirja Močana z novim programom. Na proslavi bodo tudi razglasili rezultate športnih tekmovanj. Najboljše skupine bodo nagrajene.

Ob pomembni obletnici Aerokluba v Murski Soboti

POMOČ GOSPODARSTVU

V nedeljo, na Dan JVL, praznuje soboški Aeroklub 15-letnico svojega delovanja. V teh letih je bila osnovna dejavnost Aerokluba jadralno letenje. Že letos pa nameravajo pridobljene izkušnje izkoristiti za porajajoči se pomurski turizem, za naše gospodarstvo, posebno še za kmetijstvo pri uničevanju raznih škodljivcev. Sčasoma bo pomursko letalstvo lahko koristno služilo tudi za namene v zdravstvu, ko bo v nujnih primerih potreben prevoz bolnikov v Ljubljano, Zagreb ali drugam. Kaže, da bodo utdi gospodarske organizacije koristile letala pomurskega letalskega centra za aviotaksije.

Aeroklub v Murski Soboti ima dve motorni letali. Računajo pa, da bodo v teh dneh dobili še eno letalo. Prvo letalo, KB-6 »Matajur«, ima poleg pilotskega sedeža še dva prosta sedeža, ki ju bo moč koristiti za pouk pilotov, za prevoze bolnikov itd. Drugo letalo PO-2, na katero bodo montirali razne aparature, bo lahko služilo za škropljenje na kmetijskih površinah. V zadnjih letih je Aeroklub z lastnimi sredstvi in s pomočjo gospodarskih in drugih organizacij ustvaril za okrog 59 milijonov dinarjev vrednosti (objekti in letališki park). Od tega so samo letala vredna nad 39 milijonov dinarjev. Blizu hangarja, ki je že zgrajen, gradijo še betonsko ploščo in dva prizidka s kontrolnim stolpom. Tu bodo zgradili tudi enodružinsko stanovanje, učilnice, pisarne, delavnice, skladišče za gorivo in novo cesto v smeri Rakičan, ter podaljšali vzletno stezo. Za vsa dosedanja dela so porabili le okrog 850 tisoč dinarjev, medtem ko so s prostovoljnim delom članstva opravili za 5 milijonov dinarjev vrednosti. Omembe vredno je tudi to, da se je vrednost osnovnih sredstev od lanskega oktobra povečala za celih 309 odstotkov. Pri delih Aerokluba je pokazalo precej razumevanja KG Rakičan. Več pomoči pričakujejo tudi od drugih gospodarskih organizacij, predvsem kmetijskih, in od ObLO Murska Sobota.

Aeroklub Murska Sobota je lani oktobra osnoval tudi letalsko šolo, ki deluje v petih sekcijah: modelarska, jadralska, padalska, motorna in tehnična. Modelarska sekcija ima svoje podsekcije v Lendavi in Gornji Radgoni. Veliko zanimanje za modelarstvo pa kažejo tudi učenci osnovnih šol v Krogu, Puconcih, Bogojini, Črensovcih in še na nekaterih drugih šolah. Že nekaj let prireja Pomurski letalski center ob koncu šolskega leta okrajno tekmovanje v letalskem modelarstvu. Te vrste prireditve so se pokazale zelo uspešne, saj se je na primer samo lani udeležilo okrajnega tekmovanja preko 200 modelarjev. Tudi letos se pripravljajo na podobno prireditev. V času obstoja Aerokluba v Murski Soboti se je izšolalo že nad 150 padalcev. Ob tem je treba omeniti, da je med temi padalci precejšnje število takih, ki imajo za seboj že preko 100 skokov iz letala. Tudi to je lep uspeh soboškega Aerokluba. -rj-

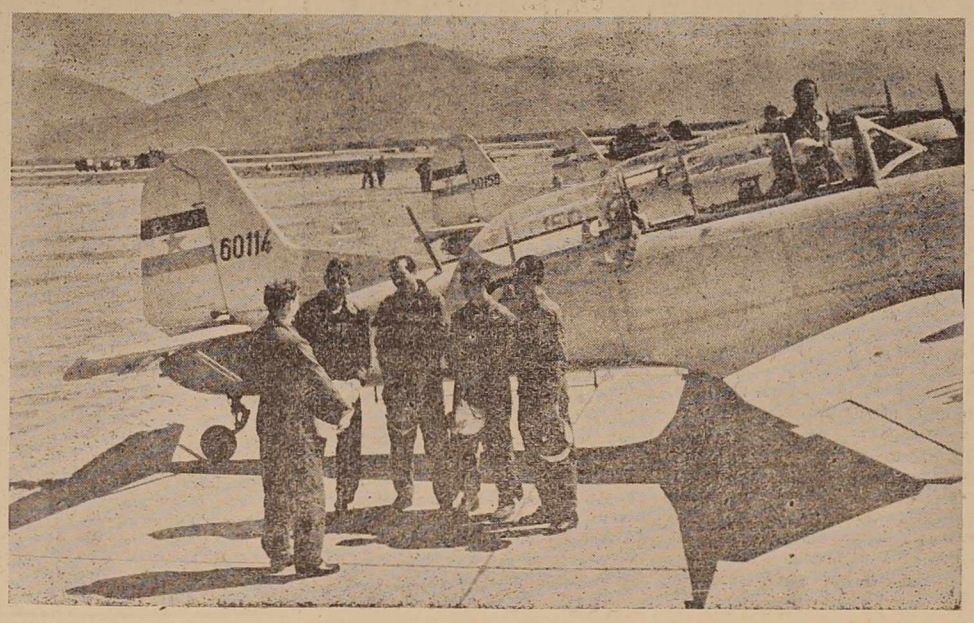

Občni zbor Okrajne zadružne zveze

NOVA ZVEZA KMETIJSKIH ZADRUG

V ponedeljek je bil v Murski Soboti občni zbor Okrajne zadružne zveze. Razen 55 delegatov sta se občnega zbora udeležila tudi dva predstavnika predsedstva GO Zadružne zveze Slovenije ter predsednik OO SZDL Murska Sobota, Franc Škoberne. V uvodnem referatu, ki ga je prebral dosedanji predsednik OZZ Štefan Antalič, je bilo ugotovljeno, da so se z ustanovitvijo Kmetijsko-gozdarske zbornice in Kmetijskega zavoda spremenile naloge in vloga Zadružne zveze. Kmetijsko-gozdarska zbornica bo nudila kmetijskim zadrugam predvsem strokovno pomoč, nova Okrajna zveza kmetijskih zadrug pa bo imela vlogo družbenopolitične organizacije. Z reorganizacijo kmetijskih zadrug smo dobili v Pomurju 15 močnih kmetijskih organizacij. S tem v zvezi se je spremenil tudi odnos kmetijskih zadrug do svojih članov. Član nove kmetijske zadruge bo lahko le tisti kmetijski proizvajalec, ki bo z zadrugo proizvodno sodeloval.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREMENSKA NAPOVED ZA ČAS OD 18. DO 29. MAJA

Med 19. in 22. majem deževje. Lepo vreme pričakujemo okoli 26. in 27. maja. V ostalem bo prevladovalo sončno vreme s pogostimi krajevnimi nevihtami ali plohami.

FIZKULTURNA SREDNJA ŠOLA tudi v Murski Soboti?

Z ozirom na vse večje zanimanje za najrazličnejše športne panoge in prve težnje po rekreaciji je pomanjkanje strokovnih voditeljev, trenerjev, telesnovzgojnih učiteljev in profesorjev čedalje bolj občutno. Na fizkulturni srednji šoli sicer imamo zagotovljenih 10 mest za naš okraj, vendar pa s tem še dolgo ne bomo mogli zadovoljiti vse večjim potrebam. Zato je svet enoglasno podprl predlog, naj se v Soboti ustanovi oddelek srednje fizkulturne šole, ki bi bil navezan na mariborsko. V kolikor bodo torej mariborski profesorji pripravljeni pomagati, bo do ustanovitve tega oddelka prišlo že jeseni. Zanimanje za to šolo je med mladino precejšnje, saj se je že do sedaj prijavilo 35 kandidatov (samo iz radgonske občine 14!). Če bo šola začela delovati tudi v Soboti, pa se bo število prijavljencev gotovo še povečalo. To je najhitrejši in tudi najboljši način, da si prepotrebne kadre zares pridobimo.

Še vedno nam primanjkujejo osnovni športni in telesnovzgojni objekti. Vendar pa kaže, da so ta problem v večini naših občin že pričeli temeljito reševati, saj v naslednjih petih letih v vseh občinah predvidevajo izgradnjo večjih športnih objektov. Povsod bodo gradili etapno, ob materialni pomoči in prostovoljnem delu vsega prebivalstva. Tako v posameznih občinah:

Murska Sobota: športni stadion, olimpijski bazen, športni park v Rakičanu, bazen v Moščancih; Lendava: športni center z najrazličnejšimi igrišči in objekti v skupni vrednosti 72,000.000 din. Imajo že izdelan kompleten elaborat. Že letos bodo zgradili bazen. Beltinci: športni park z bazenom, telovadnica; Petrovci-Šalovci: telovadnica v Petrovcih; Ljutomer: bazen, ureditev hipodroma s tribunami in igrišči; Radgona: telovadnica v Apačah in Radencih.

Poleg tega v vseh občinah predvidevajo ureditev šolskih in vaških igrišč.

Razumljivo je, da bodo vse stroške z navedenimi objekti občine same le težko zmogle. Z ozirom na relativno zaostalost Pomurja upravičeno pričakujemo pomoč od republike, saj bodo republiške investicije v telesno kulturo v tem petletnem obdobju znašale 700,000.000 din. Prepričani smo, da bo precejšen del teh sredstev dobilo tudi Pomurje. O vsem tem je razpravljal na nedavni seji tudi okrajni svet za telesno kulturo. Dokončni program dela sveta bo sicer sprejet na prihodnji seji, vendar pa so osnovne smernice člani sveta že nakazali. Tako si bo svet v letošnjem letu prizadeval predvsem okrepiti občinske svete, saj smo trenutno lahko zadovoljni le z delom radgonskega in soboškega sveta. Nekoliko čudno se sliši, vendar je res, da so ljutomerska, beltinska in petrovsko-šalovska občina med zadnjimi v Sloveniji, ki sveta za telesno kulturo še nimajo. Nadalje bo okrajni svet pripravil nekaj skupnih sej s svetom za šolstvo, okrajnim komitejem LMS in okrajnim sindikalnim svetom, na katerih bodo obravnavali vprašanja šolske teelsne vzgoje, izgradnje manjših športnih objektov in rekreacije po naših delovnih kolektivih.

I. L.

Puconska opekarna dobila bager

Te dni so namestili v glinokopu puconske opekarne novi bager za odkop gline. Stroj bo nadomestoval 14 delavcev, njegova kapaciteta pa znaša 12 kubičnih metrov gline na uro. Stroj je kupil z lastnimi sredstvi kolektiv in je stal nad 4,5 milijona dinarjev. Že prve dni so v opekarni ugotavljali, da bager pripravi mnogo boljšo glino, ker odkopava vedno enak sloj gline in jo tudi dobro premeša.

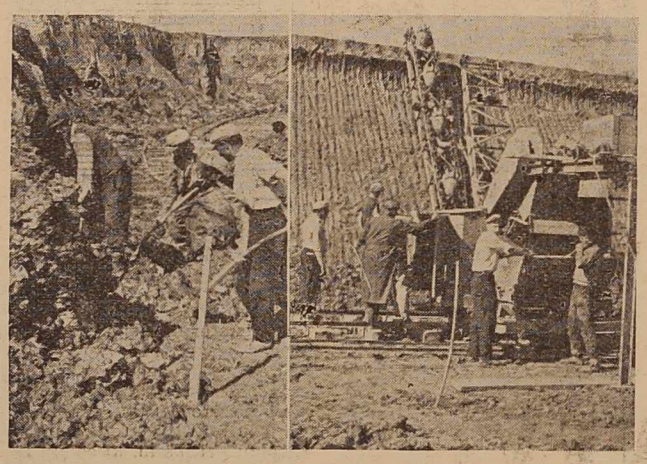

V Puconcih — nekoč in danes

Puconska opekarna ima pripravljen celotni načrt in program rekonstrukcije, ki naj bi bila končana do leta 1965. Doslej so za rekonstrukcijo prispevali že okrog 30 milijonov dinarjev, posojila pa so koristili 12 milijonov dinarjev. S temi sredstvi so podaljšali krožno peč, zgradili naravne sušilnice, uredili so transport, kopalnico, postavili kolarsko delavnico in sindikalno dvorano. Danes je v opekarni zaposlenih 83 delavcev, z nabavo bagerja pa se bo število zaposlenih zmanjšalo na 70. Po končani rekonstrukciji bo zmogljivost puconske opekarne 6 milijonov opečnih enot.

25. maja v Petrovcih

Temeljni kamen za sindikalni dom

Občinski komite LMS Petrovci-Šalovci je te dni sklenil, da bo letos sodelovala petrovska mladina pri gradnji sindikalnega doma. Opravila bo vsa dela pri gradnji nove ceste do sindikalnega doma, sodelovala bo z mladinsko brigado pri gradnji ceste Stanjevci—Mačkovci ter uredila okolico nove petrovske šole.

Sindikalni dom bodo pričeli graditi 25. maja. Svečano bodo položili temeljni kamen. Dom naj bi bil zgrajen in predan namenu 10. septembra, ko bo občinska proslava 20-letnice revolucije. Novi sindikalni dom nameravajo urediti tako, da bo služil tudi turistom kot izletniška točka. Pri gradnji sodelujejo vsi prebivalci šalovske občine. Zbrali bodo ves gradbeni les ter ostali material. Nestrokovna dela bodo opravili prostovoljno. Največji delež pri gradnji bo s prostovoljnim delom prispevala mladina.

Letos bodo nadaljevali gradnjo ceste od Stanjevec do Mačkovec. Občinski komite LMS je sklenil, da bo petrovsko-šalovska mladina delala na cesti dva tedna. Delovna brigada bi štela nad 70 brigadirjev. Čas delovne akcije še ni določen, začeli pa so že zbirati prijave po mladinskih aktivih.

Pri gradnji sindikalnega doma so se posebno obvezali mladinski aktivi. Vsak mladinec iz Petrovec, Stanjevec in Adrijanec bo dva dni prostovoljno delal pri gradnji doma.

Mladina petrovsko-šalovske občine pa se tudi pripravlja na občinsko proslavo 20. obletnice vstaje, ki bo 10. septembra. Proslava bo pred novo petrovsko osnovno šolo. Mladina bo do takrat uredila okolico šole.

Iz mladinskih aktivov

Občinski komite LMS Petrovci-Šalovci pripravlja osrednjo prireditev za Dan mladosti. Na ta dan se bo zbrala vsa mladina v zadružni dvorani v Šalovčih. Po kulturnem programu bo športno tekmovanje. Člani občinskega komiteja bodo v Tednu mladosti obiskali tudi graničarje. Za predvečer praznika Dneva mladosti so pripravili v vseh krajih kresove.

Pred dnevi so člani Občinskega komiteja LMS Maribor vrnili obisk Občinskemu komiteju LMS Murska Sobota. Obiskali so Tovarno mlečnega prahu ter se pogovarjali s člani sekretariata aktiva LMS. Ogledali so si tudi kmetijsko posestvo Rakičan, kjer so se pogovarjali z mladimi zadružniki. Za zaključek so si ogledali še Negovsko jezero in Zdravilišče Slatina Radenci.

V občini Murska Sobota se na vseh osemletnih šolah mladina pripravlja na sprejeme pionirjev v mladinsko organizacijo. Na področju občine Murska Sobota bo 25. maja sprejeto v mladinsko organizacijo več kot 700 pionirjev. Sprejemom bodo prisostvovali člani občinskega komiteja LMS. Povsod pripravljajo tudi krajše kulturne programe.

Sekcija mladih zadružnikov v Rakičanu bo 4. junija priredila tekmovanje koscev. Mladinski aktiv pripravlja tudi krajši kulturni program. Na tekmovanje koscev in grabljic so povabili vse sekcije mladih zadružnikov v Pomurju. Tekmovanje koscev in grabljic v Rakičanu je postalo že tradicionalno. Najboljši kosci in grabljice bodo nagrajeni.

VERŽEJ

Pred kratkim je bila na pobudo LMS Veržej ustanovljena Strelska družina v Veržeju, ki je dobila za začetek malokalibrsko ter zračno puško. Družina bo izvedla v kratkem družinsko tekmovanje z malokalibrsko in zračno puško. Želja članov je, da bi uredili strelišče za malokalibrsko puško.

V sortirnici pri soboškem Agromerkurju

NOVI GASILSKI DOM V VERŽEJU

Gasilsko društvo se je že preselilo, v novi, enonadstropni gasilski dom. Sedaj imajo urejeno samo še garažo, ostale prostore pa bodo uredili še letos. Za ureditev dvorane so prispevale nekaj denarja tudi druge organizacije, ki bodo imele v prostorih doma seje in podobno. Potrebno bi bilo tudi nabaviti nov gasilski avto, ker sedanji zaradi izrabljenosti ne bo več dolgo služil svojemu namenu.

VM

Teden požarne varnosti

Lani v Pomurju 70 požarov

V tem tednu naj tudi vsak gospodar, vsaka gospodinja, vsa vodstva ustanov in podjetij pregledajo, ali so odstranili vse, kar lahko povzroči požar.

V letu 1960 je bilo na območju našega okraja 93 požarov, ki so povzročili za 22,800.000 din škode, ki bi pa bila še mnogo večja, če ne bi gasilci s pravočasnimi intervencijami preprečili še večjo škodo, saj so ocuvali za 88,000.000 din imovine. Večina požarov, 70 po številu, je nastala zaradi malomarnosti, požigov in otroške igre, torej takih, ki bi odpadli, če bi bilo malo več pazljivosti in skrbi za preventivo.

Morda ne bo odveč, če označimo v glavnem napake, ki so večinoma vzrok požarov.

1. vse pokvarjene in nepravilno izdelane dimovodne napeljave popraviti in urediti;

2. odstraniti iz bližine dimovodnih napeljav ves vnetljivi material;

3. vso nestrokovno ali začasno električno instalacijo strokovno izdelati ali pa odstraniti;

4. lahkovnetljive snovi (benzin, nafto in pod.) shraniti v ognjevarnem prostoru;

5. pri daljših zgradbah postaviti požarne zidove, da se zmanjša škoda v primeru požara;

6. vžigalice hraniti na takem mestu, da jih otroci ne dobe;

7. očistiti mlake, poglobiti studence, da bo dovolj vode v primeru požara;

8. pregledati strelovode ter jih namestiti, kjer je to potrebno.

Ne samo gasilci, vsak državljan je dolžan skrbeti za varnost pred požari. Le s skupno pomočjo bomo dosegli uspeh in s tem zmanjšali škodo, ker požar ne oškoduje samo posameznika, ampak povzroči škodo tudi naši skupnosti.

Pa še to je važno: Lažje je požar preprečiti kot pa gasiti!

EKONOMSKO IN POLITIČNO VAŽNO OPRAVILO

Naslednji torek se bo sestala Ljudska skupščina LR Slovenije. Po začasnem predlogu dnevnega reda bo skupščina obravnavala poročilo o delu Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS za leto 1960, poročilo posameznih odborov in predloge nekaterih novih zakonov.

Skupščinski odbori so že minuli in ta teden razpravljali o poročilu Izvršnega sveta. Razprava je bila pomembna zavoljo tega, ker so ljudski poslanci hkrati ob razpravljanju o dosedanjem delu Izvršnega sveta razpravljali o vseh tistih perečih nalogah, ki jih velja uresničiti v naslednjih mesecih. Tako so na primer v Odboru za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora opozarjali, da je treba posvetiti več pozornosti zdravju zaposlenih in skrbi za preventivno dejavnost, zmanjšanju obolenj in nesreč. Ljudski odbori naj bi predvsem posvetili pozornost sanitarni službi. To priporočilo je potrebno, ker sanitarne inšpekcije marsikdaj opozarjajo na pomanjkljivosti, toda odločbe niso uresničene, ker posamezni ljudski odbori nimajo potrebnega razumevanja za ureditev higienskih razmer.

V poročilu Izvršnega sveta o dosedanjem delu je med drugim rečeno:

»Največji vpliv na hiter porast celotne proizvodnje je imela industrija, ki je znatno povečala fizičen obseg. Na visok porast industrijske proizvodnje je poleg materialnih činiteljev vplivalo boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, doseženo na osnovi boljše organizacije dela, povečanje dela v izmenah, pospešitev izvajanja rekonstrukcij in hitrejše aktiviziranje investicijskih naložb. Pomemben vpliv na boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti je imelo tudi uvajanje ekonomskih enot in poglabljanje sistema delitve dohodka na osnovi deseženih rezultatov gospodarjenja, čemur je Izvršni svet posvečal posebno pozornost . . .«

Na seji Odbora za vprašanja dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev pa so bile ob razpravi o poročilu Izvršnega sveta naštete tudi nekatere neposredne naloge prav s tega področja.

Rečeno je bilo, da so dobile gospodarske organizacije z uveljavitvijo dopolnjenega Zakona o sredstvih gospodarskih organizacij in Zakona o delovnih razmerjih široka pooblastila, da morajo dosledneje uveljaviti načelo delitve dohodka po delu. Zdi se, da so v prenekateri gospodarski organizaciji prezrli te možnosti, kajti drugače ne bi bilo v tem odboru izrečeno opozorilo, naj kolektivi ne odlašajo s sestavljanjem pravilnikov o delitvi čistega dohodka. Zakon o sredstvih gospodarskih organizacij namreč določa, da so podjetja dolžna do konca letošnjega leta sprejeti pravilnike o delitvi čistega dohodka in hkrati s tem seveda v njih uveljaviti načela, osnove in merila za delitev osebnih dohodkov. To delo pa ni moč opraviti v nekaj dneh, kajti takšnih pravilnikov doslej še nismo sestavljali. Prav sedanji gospodarski sistem ter načela gospodarnosti terjajo precej proučevanj, iskanja novih meril in osnov, izračunov in analiz. Skratka pred nami vsemi je obilo dela, ki ga ni moč opraviti čez noč.

Zakon o sredstvih gospodarskih organizacij daje možnost v svojih posameznih členih, da lahko samoupravni organ s svojim pravilnikom o delitvi čistega dohodka določi pravice obratov ter ekonomskih in drugih enot gospodarske organizacije glede delitve čistega dohodka. Te enote lahko ali dele ves čisti dohodek ali samo del čistega dohodka, namenjenega za osebne dohodke delavcev, ali samo tisti del dohodka, ki je namenjen za sklade in podobno. Skratka, možnosti so. Seveda pa je treba za to najti osnove in merila, ki so lahko enotna za vso gospodarsko organizacijo ali pa različna za posamezne enote. Te možnosti omogočajo decentralizacijo samoupravljanja v polnem smislu besede, terjajo pa seveda tehtnih priprav. Zato s tako pomembnim opravilom ne gre odlašati.

NOVA ZVEZA KMETIJSKIH ZADRUG

(Nadaljevanje s 1. strani)

Lani so kmetijske zadruge v našem okraju zabeležile vidne uspehe. Močno se je povečala kmetijska proizvodnja, v nemajhni meri pa so zadruge skrbele tudi za strokovni dvig kmetijskega kadra. V našem okraju je vključenih v zadruge že nad 59 odst. kmetijskih gospodarstev. 127 ljudi, ki študirajo na raznih kmetijskih šolah, štipendirajo zadruge. Tudi stalež živine se je od leta 1959 občutno povečal. V ta namen so po vsem Pomurju zgradili tudi številne hleve. Narasle so strojne usluge, povečal pa se je tudi odkup kmetijskih pridelkov.

Delegati so se na omenjenem občnem zboru med drugim močno zavzemali za to, naj bi v bodoče kmetijske zadruge v večji meri kakor doslej skrbele za komunalno dejavnost in sodelovale pri ustanavljanju servisnih služb. Nadalje so delegati omenili, da bo pri današnjem družbenem sistemu in novi delitvi dohodka po ekonomskih enotah, potrebna široka aktivnost kmetijskih zadrug predvsem pri socialnih in družbenih spremembah na naši vasi. Pri tem ne gre prezreti dejstva, da bodo morale kmetijske zadruge v okviru komune odigrati pomembno vlogo pri spreminjanju socialne strukture našega podeželja.

Po končani razpravi je občni zbor sprejel novi statut in predračun za leto 1961 za novo Okrajno zvezo kmetijskih zadrug. Izvolili so tudi novo predsedstvo, predsednika Okr. odbora SZDL Murska Sobota, Franca Škoberneta pa za novega predsednika Okrajne zveze kmetijskih zadrug.

STVAR NEPOSREDNIH PROIZVAJALCEV

Novi gospodarski predpisi in instrumenti delitve dohodka bodo prav gotovo vplivali, da bodo mnogo hitreje in bolj zanesljivo dosežene naloge perspektivnega načrta ljutomerske občine za obdobje od letos do 1965. Spričo dosedanjih vlaganj v rekonstrukcije in vključitve novih zmogljivosti, kot so obrat MTT, tovarna močnih krmil in vinsko-predelovalna klet, predvideva perspektivni načrt samo v panogi industrije in obrti dvig bruto proizvoda od sedanjih 1.731,000.000 dinarjev na 8.927,000.000 dinarjev.

Perspektivni načrt pa predvideva tudi izdatne negospodarske investicije predvsem za zgraditev letnega kopališča v Ljutomeru, za rekonskrukcijo ceste Ormož — Ljutomer — Radenci, za rekonstrukcijo krajevnih cest, za povečanje vodovodnega omrežja in za zgraditev okrog 40 družinskih stanovanj letno, za zgraditev šole in učiteljskih stanovanj v Križevcih ter za gradnjo zdravstvenega doma v Ljutomeru. Spričo teh zajetnih nalog bodo morali v ljutomerski občini ustvarjena sredstva čim bolj smotrno vlagati, predvsem pa bodo morali vskladiti perspektivne načrte razvoja posameznih podjetij z občinskim perspektivnim načrtom ter pri tem upoštevati nove ekonomske predpise, a tudi stalno in skrbno spremljati izpolnjevanje načrta. Pri vsem tem bodo imeli svojo besedo tudi neposredni proizvajalci in zbor proizvajalcev kot predstavniški organ neposrednih proizvajalcev, saj je to predvsem stvar proizvajalcev samih.

Tudi skrb za stanovanjsko izgradnjo v občini je skrb neposrednih proizvajalcev, saj so bile njikove koristi doslej zapostavljene. Doslej je bila stanovanjska izgradnja v občini odvisna predvsem od sredstev občinskega stanovanjskega sklada, medtem ko so le redke gospodarske organizacije namenile svoja sredstva za gradnj stanovanj. Lani so zgradili v občini skupno 36 stanovanj, od tega 12-stanovanjski blok v Ljutomeru, individualni graditelji pa so zgradili skupno 24 stanovanj. Individualna gradnja stanovanj bi se prav gotovo še bolj razmahnila, če bi bila pri tem udeležena tudi sredstva občinskega stanovanjskega sklada, kar pa lani ni bil primer.

Po družbenem načrtu občine bo letos na razpolago v te namene 6 milijonov dinarjev, kar bo prav gotovo ugodno vplivalo na pospešeno individualno gradnjo stanovanj. Ne kaže pa prezreti pobude občinskega sindikalnega foruma, ki sodi, da bi bila individualna gradnja stanovanj najbolj uspešna in najcenejša v okviru stanovanjskih zadrug. Kaže, da bodo stanovanjsko zadrugo letos v Ljutomeru tudi ustanovili. Sicer pa se zavzemajo za nove oblike in načine, da bi stanovanjsko graditev pospešili in pocenili. Eno takih rešitev vidijo v montažnih gradnjah. V kolikor se bodo sindikalne organizacije v večji meri kot doslej zavzele za stvar in spodbujale vodstva podjetij in organe delavske samouprave, da pri razdeljevanju sredstev ne bodo pozabili na gradnjo stanovanj in da bodo težili k združevanju sredstev z namenom skupne graditve, bodo tudi delavci mnogo prej kot doslej prišli do potrebnih stanovanj. Del razpoložljivih sredstev pa bo kazalo nameniti tudi za stanovanja učiteljstva na vasi.

Prsti ameriške obveščevalne službe

STIKI ENEGA VODITELJEV »GENERALSKEGA UPORA« V ALŽIRU, BIVŠEGA GENERALA CHALLA, Z AGENTI CIA — MNENJE AMERIŠKIH PREDSTAVNIKOV V NATO: »OSVOBODITE SE DE GAULLA!« — USODNI SESTANEK 12. APRILA V MADRIDU

»Upor generalov« v Alžiru še ni končan. Proces proti zapornikom, ki ga pripravljajo te dni v Parizu, bo šele odkril resnično ozadje in podrobne motive, ki so privedli skupino generalov do usodne odločitve. Zadeva je še toliko pomembnejša, ker so v zaroto, kot vse kaže, vmešani tudi ljudje iz ameriške osrednje obveščevalne agencije (CIA). Priobčujemo nekaj zanimivosti, ki jih je o tem problemu napisal francoski dnevnik »Le Monde«.

Že več tednov muči ameriško veleposlaništvo v Parizu resno vprašanje: »Ali niso ameriški agenti prekoračili svojo vlogo informatorja v generalskem uporu? Ali so zares nudili konkretno podporo in dajali politične obljube?«

○ Visoke francoske osebnosti v zasebnih izjavah ne prikrivajo več ničešar: »Osrednja obveščevalna služba (CIA) je imela neposredno vlogo pri alžirskem udaru in je zanesljivo vplivala na odločitev bivšega generala Challa, da se pridruži upornikom.«

○ Nekateri gredo celo dalje. Po njihovi sodbi ne gre samo za CIA, ki je opogumila upornike, naj prično z akcijo, temveč za nekatere ameriške vojaške osebnosti, pa celo člane NATO, ki so neposredno povezani s Pentagonom (ameriškim obrambnim ministrstvom).

Kakšne dokaze pri tem navajajo?

Znani desničarski skrajnež Soustelle je decembra lani obiskal ZDA. Prve dni bivanja, 7. decembra, so ga povabili na kosilo trije člani osrednje obveščevalne agencije. Med njimi je bil tudi načelnik sekcije »operacija« te agencije, t. j. sekcije, ki se ukvarja z letalskimi misijami, z dejavnostjo gverilcev in psihološkimi akcijami. Soustelle je tedaj govoril o tem, da so voditelji začasne alžirske vlade »prokomunisti ali marksisti«. Premier Abas naj bi predstavljal »samo pročelje«. Smotri alžirske osvobodilne fronte so »marksistični in protiameriški«. Neodvisni Alžir bi samo »zrušil zahodne pozicije ne le v Severni Afriki, temveč po vsej afriški celini«. ZDA naj razumejo, da je »Severna Afrika poslednja točka za obrambo proti padcu Severne Afrike v komunistične roke« in »proti ureditvi sovjetskih raketnih oporišč v Mers-el-Kebiru«. To bi pomenilo tudi konec Evrope, kajti »neuspeh de Gaullove politike bi slejkoprej privedel do ustanovitve ljudske fronte v Franciji, zmaglavja komunistov in propada NATO«.

Soustella so pazljivo poslušali. Kot kaže, je ta poznal že od poprej svoje sobesednike. CIA pa ni samo organizacija za zbiranje obvestil v strogem pomenu besede. Je pravi organizem za akcije tudi v tujih državah. V želji, da bi odgovorili na »sovjetske subverzije«, so se ameriške tajne službe zavzele za posredovanje v kaki deželi po enem edinem kriteriju: v službi »protikomunizma«. Zato te dni tudi del ameriškega tiska poudarja, da so se ZDA prav zaradi take politike večkrat povezale z najreakcionarnejšimi silami in tamkajšnjimi diktatorji (n. pr. v Aziji).

Omenimo naj samo agresijo na Kubo, primer Laosa, kjer je proameriška vlada Bun Uma »zamenjala« vlado premiera Fuma, ter primer Patrica Lumumbe v Kongu, kjer je ameriški miljenec Mobutu dobil podporo ameriških agencij za strmoglavljenje zakonitega vladnega predsednika... Tako se je v CIA utrdila mentaliteta, ki jo je v mnogočem mogoče primerjati s »francoskimi revolucionarnimi častniki«.

Dvanajstega aprila je bil v Madridu sestanek med različnimi tujimi agenti. Tu so bili tudi agenti CIA in »zarotniki« vojaškega upora v Alžiru. Ti so obvestili ameriške agente o »katastrofalnih rezultatih« najnovejše de Gaullove tiskovne konference in odločnosti nekaterih generalov, da prično z akcijo. S svoje strani so ameriški agenti obvestili francoske sobesednike o rastočem nezadovoljstvu s politiko de Gaulla v ZDA ter vse močnejšimi kritikami, ki so jih izrekli najvažnejši vojaški krogi NATO in Pentagona.

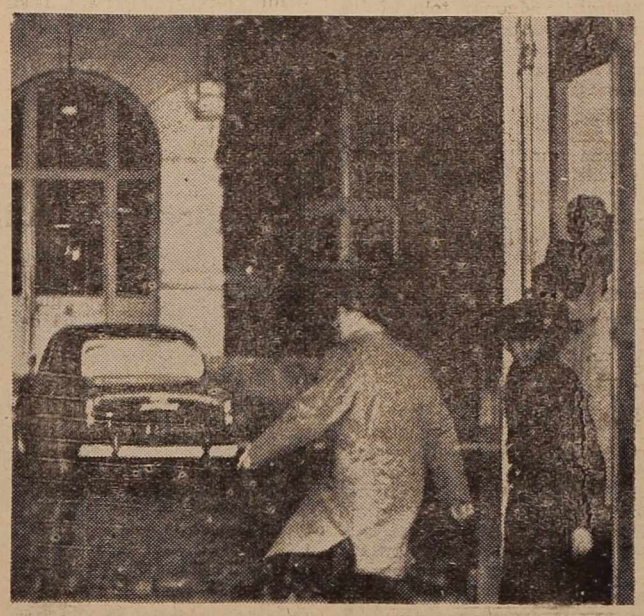

Konec avanture — Tako so prepeljali upornega generala Challa v pariški zapor »Santé«

General Challe je bil eno leto celo francoski vojaški načelnik v NATO in je slišal te kritike. Zasebno so mu govorili: »Osvobodite se de Gaulla. To bi pomenilo uslugo svobodnemu svetu«. Nato so mu svetovali, naj pripravijo »hiter državni udar v manj kot 48 urah« itd. Zato je tudi takoj potem, ko je prispel v Alžir, javno izjavil:

»Uporniško gibanje želi rešiti Alžir pred mehinacijami de Gaulla in alžirske vlade, ki ga bodo spravile pod komunistično nadvlado«. Njegov predstavnik pa je pristavil: »Kenedyjeva vlada se ne more izjasniti proti akciji generalov v Alžiru, ker je tudi ameriški smoter ohraniti francoski Alžir, torej zahodni Alžir«. Neki ameriški novinar pa se je menil z bivšim generalom Challom in pozneje zapisal: »Challe zahteva od Kennedyja, naj mu nudi pomoč za rešitev Sredozemlja pred komunistično nadvlado«.

Zagotovljena naj bi torej bila vsaj ameriška nevtralnost. V Madridu so predstavniki CIA postavili naslednji dve vprašanji:

□ »Kakšno bo stališče francoskega naroda? Kakšna bo reakcija francoske armade?«

□ Na to so od predstavnikov »upora« prejeli naslednji odgovor: »V Franciji je vse predvideno, narod bo pogoltnil pilulo. Vsa vojska je proti de Gaullu, pri čemer mislimo tudi policijo; »strela« bo vse presenetila.«

Nepolnih 38 ur po pričetku upora so v Washingtonu sprejeli poročilo agentov CIA. V njem je bilo rečeno, da se upor razvija in da bi bilo nevarno za ZDA, če bi posredovale proti upornikom, ker se jim je večji del armade in varnostnih sil priključil.

Za stike bivšega generala Challa z ameriškimi obveščevalci v tej ali oni obliki francoska javnost ve. Ameriški veleposlanik je zato vzel v svoje roke anketo o tem vprašanju. Na drugi strani pravijo, da je španski veleposlanik vedel za upor in da se je skušal na predvečer upora, v petek, sestati z zunanjim ministrom Couve de Murvillem v gledališču. Kaj je torej storila CIA v Washingtonu? Ali naj še poudarimo, da sta bila v času, ko je izbruhnil upor, dva ameriška vojaška atašeja v Alžiru?

Četudi v Washingtonu taka ugibanja odločno zavračajo, zadeve še ni konec. O njej bodo znova spregovorili na procesu proti upornim generalom v Parizu.

KONFERENCA V ŽENEVI

DELJENI NAZORI SZ, ZDA IN ANGLIJE O DELEGACIJAH, KI NAJ PREDSTAVLJAJO LAOS ○ ZAČASNI KOMPROMIS ○ ALI BO PROAMERIŠKA BUM UMOVA VLADA SKUŠALA MINIRATI KONČNO REŠITEV? ○ PRIZADEVANJA ZA ENOTNO KOALICIJSKO VLADO MED PREDSTAVNIKI BOREČIH SE STRANK

Ženevsko konferenco o Laosu, ki bi se morala pričeti 12. maja, so po »tihem sporazumu« preložili. Poročilo, ki sta ga nekdanja predsednika podobne konference iz leta 1954, britanski in sovjetski zunanji minister, objavila v ponedeljek, pravi, da bo prva seja v torek ob petih popoldne. Ko pišemo ta sestavek, še ni novic o pričetku. Laos naj bi zastopale tiste delegacije, ki jih bodo predlagale posamezne vlade.

Resnica je, da ni nihče pričakoval začetka — brez težav. Laos je pregloboko zabredel v blokovske interese, da bi se prizadeti lahko kar nahitro domenili z vsem. Razen tega še vedno delujejo določene sile, ki pomiritve iz določenih razlogov ne žele. Tako še vedno ni zanesljivo, da predstavniki uporne, prozahodnjaške vlade Bun Uma ne bodo izpolnili svoje grožnje. Izjavljajo namreč, da ne bodo sodelovali na konferenci, če bodo na njej delegati laoške zakonite vlade Suvana Fume in predstavniki levičarskega gibanja Patet Lao.

Tudi velesile še niso izrekle zadnje besede. Znano je, da so tik pred sklicanjem konference prevladovale tri teze:

○ Po mnenju Moskve naj bi na konferenci enakovredno sodelovali predstavniki zakonite Fumove vlade, uporniškega režima Bun Uma in gibanja Patet Lao.

○ Američani sodijo, da bi morali priznati pravico do pogajanja samo Bun Umovi vladi, ki je pod njihovim vplivom.

○ Angleži so v iskanju kompromisa predložili, naj bi sicer priznali vse tri delegacije, vendar v svojstvu — opazovalcev. Pred konferenco pa naj bi enotno nastopal premier Suvana Fuma.

Najnovejše sporočilo britanskega in sovjetskega zunanjega ministra govori o kompromisu. Bun Umove grožnje na drugi strani kažejo, da prozahodnjaška vlada računa na ameriško podporo v primeru, da bo s svojo abstinenco oslabila konferenco. Na drugi strani pravijo, da bo Bun Um predložil, naj bi Laos ne predstavljale zgoraj omenjene tri skupine, temveč predstavniki šestih laoških strank.

Kot vidimo, je gradiva za miniranje konference več kot dovolj. V Na Monu, laoškem mestu, pa skušajo predstavniki borečih se strank doseči sporazum o sestavi enotne, koalicijske vlade, ki bi jo potem poslali kot edino predstavnico Laosa v Ženevo. Če bi ta sporazum prišel s same laoške strani, bi nihče na ženevski konferenci ne mogel trditi, da ne gre za resnično laoško predstavništvo — brez tujega vmešavanja. Zato se Bun Umova delegacija tu tudi obotavlja.

Predstavniki 14 dežel na konferenci bodo morali vložiti zares mnogo dobre volje v pogajanja, če zares žele rešiti laoško krizo. To še posebej velja za predstavnike velesil. Sicer bo konferenca doživela žalosten konec. Na drugi strani lahko ženevski sestanek v primeru uspeha služi kot dokaz, da je mogoče določena žarišča na svetu vendarle uspešno rešiti navzlic različnim blokovskim interesom.

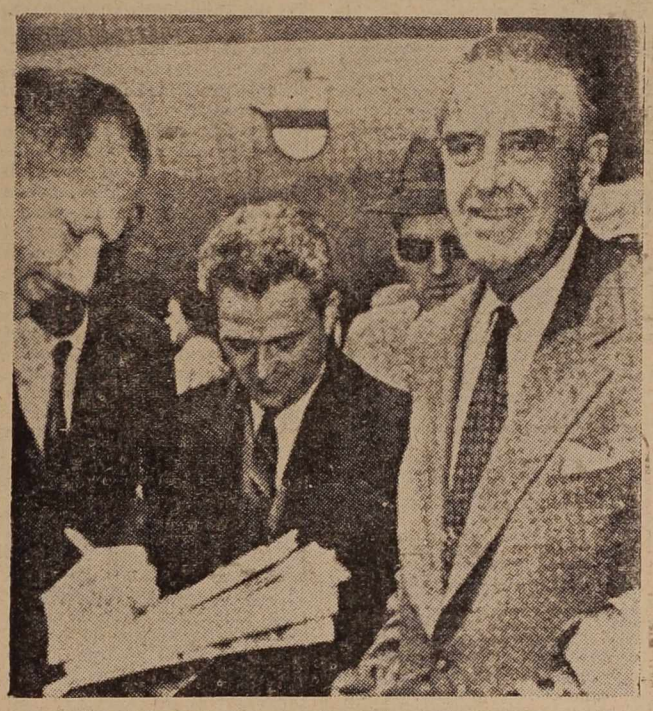

Ameriška delegacija je prispela na ženevsko konferenco. Na sliki: njen član Harriman daje izjave za tisk

OD TEDNA DO TEDNA

DRŽAVNI UDAR DESNICE

Seul — Po poročilih tujih agencij je vojska v Južni Koreji prevzela oblast. Imenovala je tudi vojaški odbor, ki mu načeluje generalni poročnik Čungo Do Jung. Uporniki uradno izjavljajo, da žele okrepiti »boj proti komunizmu« in »sodelovanje z ZDA«. Da bi si pridobili zaupanje množic, zatrjujejo, da se nameravajo boriti proti korupciji, ki hudo cvete. Pravijo, da sedanja vlada ni dovolj storila niti »proti komunistični nevarnosti« niti proti korupciji. Kakor kaže ta skopa programska izjava, gre za upor desničarskih častnikov, ki bi radi uvedli vojaško diktaturo po zgledu Južnega Vietnama. V Washingtonu so novico pozdravili.

PRIPRAVE ZA FRANCOSKO-ALŽIRSKA POGAJANJA

Pariz — V francoski prestolnici zaključujejo priprave za alžirsko-francoska pogajanja v Evianu ob Lemanskem jezeru. Sam predsednik de Gaulle je z minstrom Joxejem določil smernice za francosko vladno delegacijo. Kaže, da bodo francoske oblasti dovolile sodelovanje zaprtega alžirskega prvaka Ben Bela pri pogajanjih. Desničarski krogi pa zadnje dni spet živahneje pripravljajo bombne atentate. Tudi po tem lahko sodimo, da so pogajanja zares pred durmi.

PO ŠESTIH LETIH

Petnajstega maja l. 1955 smo na Dunaju podpisali mirovno pogodbo z Avstrijo. Prav te dni praznujemo šestletnico tega dogodka. Jugoslovansko javnost in še posebej našo manjšino v Avstriji seveda zanima, kako je avstrijska vlada doslej uveljavila določbe 7. člena pogodbe, ki govori o zaščiti in pravicah slovenske in hrvaške manjšine na ozemlju današnje Avtstrije.

Žal, ob obletnici ni mogoče pohvaliti dunajske »vneme«. Sedmi člen praktično uživa svoj mir — na papirju. Slovenščina je še vedno zapostavljeni jezik, ki mu ne priznavajo uradne pravice ne na sodiščih, ne v uradih. Dvojezičnih napisov ni nikjer. Če pa jih kje postavijo, jih velikonemški šovinisti nasilno odstranjujejo. Vprašanje šolstva je neurejeno. Menda edini uspeh dolgoletnega boja je slovenska gimnazija v Celovcu, ki pa deluje v daleč neenakopravnem položaju z drugimi podobnimi ustanovami.

Na tako stanje opozarja manjšinski tisk na Koroškem. Ne more tudi mimo ugotovitve, da se je šovinistična, velikonemška gonja proti slovenski manjšini in njenim pravicam zadnje čase zaostrila. Značilno je, da policijske oblasti doslej še niso kaznovale niti enega primera šovinističnih izbruhov. Navadno se izgovarjajo, da krivcev »ne morejo odkriti«. In vendar je vsakomur na Koroškem jasno, kje je treba krivce iskati.

Značilno je, da je celo pravna komisija Evropskega sveta, v katerem Avstrija sodeluje, ugotovila, da avstrijske oblasti »še niso sprejele vseh zakonskih ukrepov v korist slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem, ukrepe, katere zahteva državna pogodba z dne 15. maja l. 1955«. K temu bi lahko samo še pristavili, da sprejela še n o b e n e g a.

Omenimo naj, da na dolžnost do manjšin opozarjajo nekateri znani avstrijski znanstveniki. Jasno pa je, da si manjšina s tem ne bo mogla prav nič pomagati, če se tega ne bodo lotili tisti, ki so to pred svetovno javnostjo dolžni. Prevzete obveznosti v državni pogodbi terjajo dejanj.

Sindikati Južne Amerike podpirajo Kubo

Havana — Sindikalni voditelji desetih latinskoameriških dežel so pozvali vse delavce ameriške celine, naj podpro kubansko revolucijo. Kuba in njena revolucija sta vzor in upanje dve sto milijonov Američanov, ki trpe lakoto, bedo, zatiranje in izkoriščanje. Poziv so objavili sindikati Čila, Argentine, Brazilije, Kolumbije, Kostarike, Ekvadorja, Hondurasa, Peruja, Venezuele in Mehike.

Dunaj — Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Svetozar Vukmanovič, se mudi te dni na obisku v Avstriji, kamor so ga povabili predstavniki avstrijskih sindikatov. S predstavniki avstrijskih sindikatov bodo izmenjali mnenje o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na medsebojno sodelovanje.

SREČANJE KENNEDY – HRUŠČEV

Ameriški tisk poroča te dni, da se utegneta ameriški in sovjetski predsednik Kennedy in Hruščev sestati v začetku junija v Ženevi, na Dunaju ali pa v Stockholmu. Srečanje bi bilo »strogo zasebno«. — Na njem naj bi — brez večjega števila svetovalcev — izmenjala svoja gledišča o vseh perečih vprašanjih sodobnega sveta, posebno o Laosu, in prenehanju jedrskih poizkusov. Našla naj bi izhod iz zagate, v katero je pahnila svet blokovska politika.

Resnica je, da se v Moskvi in Washingtonu posvetujejo o tem sestanku in da ga v bistvu pozdravljajo. Politika osebnih stikov je vsekakor koristnejša in sodobnejša, razen tega je v bližnji preteklosti pokazala tudi svoje prednosti pred politiko dolgih not in pismenih pojasnjevanj.

Drugo vprašanje pa je, ali so sami razgovori vezani na kakršne koli odločitve — brez sodelovanja prizadetih. Na to najbrž mislijo nekateri državniki na Zahodu, ki jim srečanje v dvoje ne gre ravno v račun. Pravijo, da bo sestanek Hruščev—Kennedy naletel na odpor posebno pri generalu de Gaullu in da bo treba ukreniti vse potrebno, da onemogočijo morebitne francoske »sume«.

Kennedy je že večkrat doslej izjavil, da se ne namerava s sovjetskim premierom pogajati, temveč samo izmenjati nazore. To pomeni, da ne namerava skleniti ničesar. V Washingtonu nadalje menijo, da bo na svojem obisku v Evropi — v Franciji se bo mudil prve dni junija — prepričal o tem francoskega predsednika. Razen tega se bo posvetoval o sestanku s Hruščevom še z britanskim premierom Macmillanom in morda celo z zahodnonemškim kancelerjem Adenauerjem. Dovolj priložnosti torej, da nastopi v »zasebnih razgovorih« tudi s stališči ostalih zaveznikov, kolikor se povsem ne strinjajo z ameriškimi.

Ni dvoma, da bi stiki predstavnikov dveh najmočnejših držav na svetu zmanjšali mednarodno napetost posebno v onih delih sveta, kjer nevarno tli. Ameriški predsednik opozarja, da se ne namerava pogajati in da torej ni nevarnosti, da bi karkoli sklenili na »račun drugega«. Tako priznanje vnaprej je vsekakor hvalevredno, ker pomeni odklonitev še do nedavna v praksi zelo čislanih »popuščanj« — na škodo tretjega. Pomeni tudi priznanje, da samo dve deželi oziroma predstavniki dveh dežel ne smejo odločati o usodi vsega človeštva, četudi predstavljata najmočnejšo silo.

Najpomembnejša pa je dobra volja tistih, ki obravnavajo mednarodna vprašanja in želja po uspehu. Brez tega so še tako lepe napovedi le — pesek v oči javnosti, domači in tuji.

Tako je Amerika svoj čas pozdravila na svojih tleh Hruščeva. Ali bo predvideno srečanje s Kennedyjem utrlo pot boljšim odnosom? Na sliki: sovjetski premier med ameriškimi farmarji

20 LET REVOLUCIJE

LJUDSKA INŠPEKCIJA JE UGOTOVILA

15. maja 1942 je izšel Odlok Izvršilnega odbora Osvobodilne fronte o vzpostavitvi ljudske oblasti na slovenskem osvobojenem ozemlju. V nadaljnjih letih je Osvobodilna fronta nenehno ustanavljala in razvijala ljudsko oblast na vsem ozemlju Slovenije. Mnogo je zanimivih dokumentov o tem, kako so naši delovni ljudje ustanavljali svojo oblast, jo razvijali in se pri tem borili tudi proti vsem tistim, ki so svoje osebne interese prepostavljali splošno ljudskim interesom. Mnogo je bilo tudi oblik, v katerih se je uveljavljala volja ljudstva. Ena izmed takih zanimivih dokumentov je tudi članek v Ljudskem glasu z dne 27. aprila 1950. V tej številki namreč pod naslovom »Ljudska inšpekcija — organ Osvobodilne fronte« beremo naslednje:

»Grupe ljudskih inšpekcij, ki so bile v poslednjem času osnovane po vseh prekmurskih vaseh, so ob sodelovanju vaščanov odkrile in odpravile že številne nepravilnosti, katere so doslej vzbujale dovolj upravičene kritike med ljudstvom. Delo ljudskih inšpektorjev po teh vaseh ni lahko. Saj morajo čestokrat odstranjevati polena, ki jih mečejo pod noge ljudje, ki nimajo čiste vesti. Marsikaterim ljudskim inšpektorjem se zgodi tako, kot inšpektorjem v Kraščih, katerim je poslovodja Kmetijske zadruge zabrusil, da nimajo nobene pravice vstopiti v poslovalnico in pregledati njeno delovanje. Ljudskim inšpektorjem v Vaneči pa čevljarji v krajevni čevljarski delavnici sploh niso hoteli prižgati luči, ko so na večer prišli, da bi pregledali njihovo delo. Iz njih so se celo norčevali. No, Osvobodilna fronta ni zaman izbrala za ljudske inšpektorje najboljše frontovce, ki vedo, da morajo svoje delo kljub oviram izvršiti. Zato beležijo grupe ljudskih inšpektorjev že v prvih mesecih svojega dela lepe uspehe.

Ko so ljudski inšpektorji pregedovali delo krajevnih ljudskih odborov, so naleteli na nepravilnosti predvsem pri odmeri davka in pri razdeljevanju živilskih nakaznic. Davčna komisija pri KLO v Gančanih je malim kmetom predpisala večji davek kot velikim. V Martjancih je ljudska inšpekcija preprečila škodo, ki bi nastala, če bi dovolila spravljanje v vasi odkupljene masti v sode, ki so jih pripeljali odkupovalci. Sodi so bili namreč znotraj rjavi in so še imeli duh po benzinu

Mnoge vaške ljudske inšpekcije so po izvršenih pregledih pohvalile delo upravnih odborov kmetijskih zadrug, pa tudi posameznih poslovodij. Tako so ljudski inšpektorji našli vzoren red v KZ Gerlinci, Gančanih, Vaneči in drugod. Na mnogih mestih pa so ljudske inšpekcije prejemale številne pritožbe s strani potrošnikov, katere so se ob pogledu poslovanja pokazale kot popolnoma umestne. V Vadarcih je poslovodja KZ kljub okrožnici, ki je določala po 1 kg sladkorja na dojenčka, delil le po pol kg. V razdelilnik so bile vnešene osebe, ki niso niti bolniki niti starci. Med njimi je bil celo sam referent za preskrbo. Ljudska inšpekcija je skupno z upravnim odborom KZ naredila nov razdelilnik. V KZ Bodoncih so delili blago tako, da so večji kmetje dobili več, siromašni kmetje z večjimi družinami pa manj blaga. V Puževcih je ljudska inšpekcija na številne pritožbe o nepravični delitvi blaga v KZ predlagala upravnemu odboru, da je uvedel pri poslovanju zadruge razdelilno knjigo, po kateri bo v bodoče razvidno kod in koliko blaga je prejel. V Dolnjih Slavečih je ljudska inšpekcija ugotovila, da je od enega kontigenta manjkalo po razdelitvi 20 m blaga, 3 delovne obleke, več parov nogavic in čevljev, naglavnih rut itd. Namesto kmetov so prejemali to blago v KZ tudi osebe iz gantirane preskrbe.

Med najbolj delavnimi je grupa ljudske inšpekcije v Gornji Lendavi (sedaj Grad, op. ured.), katera je že odstranila marsikatero nepravilnost. Tako so morale matere dojenčkov čakati često po cele ure na mleko samo zato, ker mleka niso ob določeni uri prepeljali z državnega posestva v 500 m oddaljeno zbiralnico, marveč so čakali na avto iz Murske Sobote, ki zbira mleko v tej okolici in pripelje včasih dopoldne, včasih pa tudi popoldne, da je to mleko odpeljal. Ljudska inšpekcija je uredila, da je sedaj mleko vsak dan ob 8. uri v zbiralnici. Tudi poslovodja Okrajnega magazina v tej vasi je pred ustanovitvijo ljudske inšpekcije delal grobe napake, proti katerim so bili ljudje brez moči. Neprijazen do ljudi, jih je pustil čakati pred zaprto poslovalnico, sam pa je opravljal druge posle. Blago ni bilo pravilno tehtano, cene so bile višje, predmete v prosti prodaji, katerih ni bilo dovolj, pa so dobili le njegovi bližnji znanci in prijatelji.

Veliko pomoč so ljudski inšpektorji nudili tudi pri pregledu spomladanske setve, ko so odkrili v mnogih vaseh bodisi zatajene, bodisi ogrožene površine. Tako je ljudska inšpekcija v Markišavcih-Nemčavcih odkrila 4 ha ogroženih površin, v Moravcih 6 ha, prav toliko v Križevcih, v Tešanovcih preko 2 ha itd.«

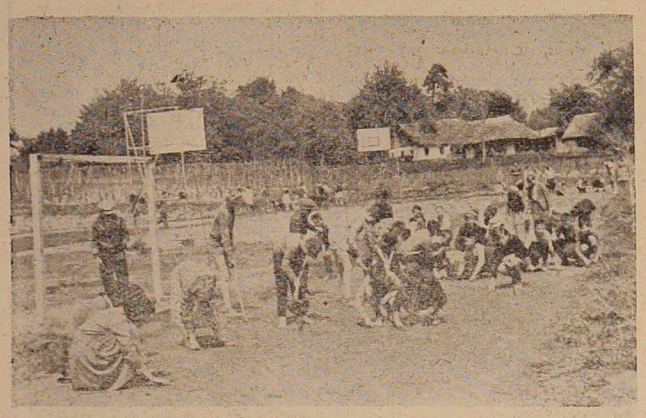

Mladina na Kapeli je pred nedavnim uredila športno igrišče

KOČA NA DOLIČU ODPRTA

V nedeljo dopoldne je bila na Noršinski cesti v Murski Soboti otvoritev nove garaže, učilnice, delavnice in pralnice avtomobilov Avto-moto društva Murska Sobota.

Na otvoritvi se je zbralo precejšnje število ljudi, nakar je bil odhod h koči na Doliču. Člani Avto-moto društva so pripravili na Doliču spretnostne vožnje z osebnimi avtomobili in motornimi kolesi. Najboljši vozači so bili tudi nagrajeni.

V bodoče bo koča na Doliču stalno odprta in bo ob nedeljskih dneh nudila ljudem prijeten oddih.

AVANTGARDNA FOTOGRAFIJA

Razstava umetniške fotografije Jožeta Kološe v Zagrebu

Medtem ko še vedno zavzemajo na domačih in inozemskih razstavah umetniške fotografije dela, ki s svojimi vsebinskimi in izraznimi karakteristikami pripadajo realistično ilustrativni smeri te umetniške zvrsti, ali pa, kar je brez dvoma še slabše — smeri, ki s formalističnimi (tehničnimi) kvalitetami pretendirajo na modernost, pa jim manjka moderna v s e b i n a, prinašajo eksponati, s katerimi se je Jože Kološa predstavil zagrebški publiki v razstavnem salonu Društva arhitektov Hrvatske, v naše likovno življenje nedvomno nove vrednote, ki so odraz zrelosti s katero avtor analizira strukturo stvarnosti in probleme, povezane z obstojem človeka v pogojih današnjega časa. Kološa za razliko od velikega števila avtorjev umetniške fotografije ne ustavlja svojega pogleda na zunanji podobi sveta, ki ga obdaja, marveč pričenja svoje iskanje tam, kjer so drugi prenehali — transponira oblike stvarnosti tako, da mu konstruirana oblika služi izključno za podajanje neke humanistične ideje. Če bi hoteli sublimirati vrednost, ki jo odkriva Kološeva razstava, bi se morali ustaviti najprej prav na tej čvrsti idejni osnovi in na odnosu Kološe do zunanjega sveta, kar pušča sledove, ali pa psihološko preoblikuje današnjega človeka. Obvladajoč do popolnosti tehniko foto-izraza, je Kološa sposoben ustvariti zelo rafinirane vizuelne učinke, vedno močno funkcionalne v odnosu na vsebino objekta.

Postavljajoč predmete, podane v določeni svetlobi vedno na popolnoma belo ozadje, dobivajo objekti dimenzije simbolov, osvobojenih odvečne navlake, ki tako pogosto duši jasnost govora mnogih avtorjev umetniške fotografije.

Od 21 razstavljenih del, izstopajo z vso sugestivno močjo »Sožitje«, »Strah«, Črna ptica«, »Nesporazum« in »Tomosaurus« kot najbolj izraziti primeri evolutivnih karakteristik umetnika.

Kološeva razstava predstavlja v celoti dogodek za tisti del likovne publike, ki ima dovolj smisla za vrednote, ki teže k odkrivanju nepoznanih kotičkov človeške zavesti kot osnovnih nalog umetniškega ustvarjanja.

M. Sinković

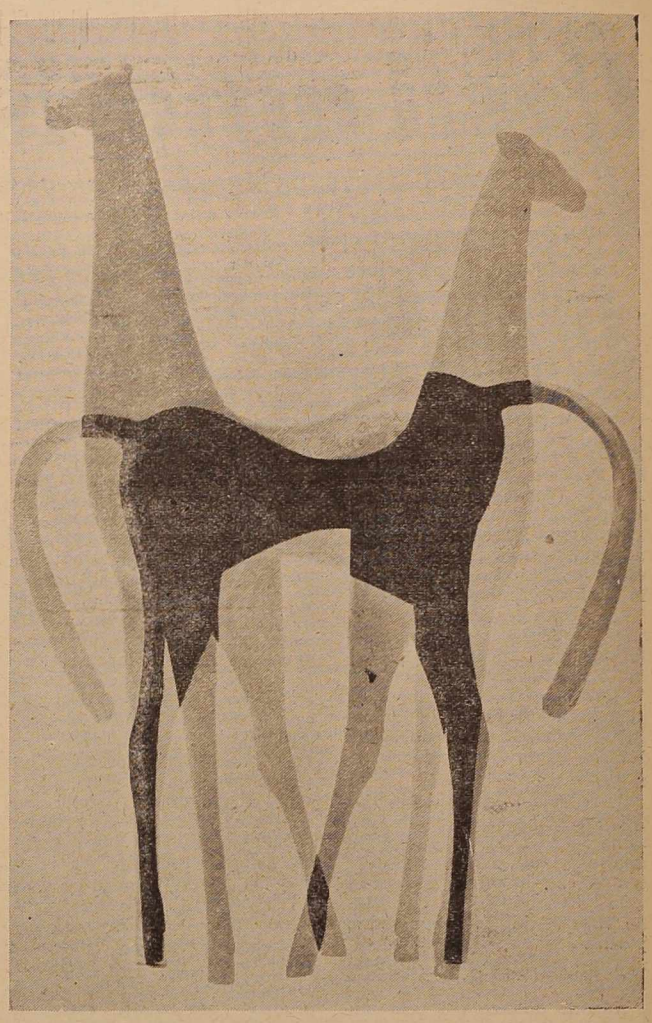

Jože Kološa: »Nesporazumevanje«

»MLADO JUTRO« SOBOŠKIH GIMNAZIJCEV

Soboški gimnazijci in učiteljiščniki so začeli izdajati novo literarno revijo »Mlado jutro«. Revija naj bi zbrala okrog sebe vse mlade ljudi, ki jih zanimata literarno ustvarjanje in novinarstvo. Prva številka je izšla na 28 straneh; poleg literarnih prispevkov prinaša tudi poročila o delovanju mladinskih organizacij na soboški gimnaziji in učiteljišču, pa tudi nekaj člankov, v katerih obravnavajo mladi avtorji idejno-vzgojno poslanstvo v mladinski organizaciji. Revijo ureja uredniški odbor pod vodstvom prof. Mire Vrečičeve.

GRADNJA ŠOLE V DOBROVNIKU

Svet za šolstvo ObLO Lendava je na zadnji seji 11. maja sprejel program za gradnjo šole v Dobrovniku. Z gradnjo bi pričeli že letos, celotna dela in oprema pa bo stala okrog 50 milijonov dinarjev.

Poleg tega je svet na tej seji imenoval tudi komisije za ocenjevanje šolskih upraviteljev in učiteljev. nc

STUDIJSKA KNJIŽNICA

Izbrana dela V. I. Lenina – v šestnajstih zvezkih.

Velik uspeh »Tedna knjige«

in Mariborskega knjižnega sejma

Letošnji »Teden knjige« je za nami. Končan pa je tudi že prvi knjižni sejem v Mariboru pod arkadami Rotovškega trga. Na sejmu je 14 slovenskih založb iz Ljubljane, Kopra, Celja, Maribora, Murske Sobote in Novega mesta razstavljalo domala vse svoje publikacije, ki jih je bilo moč tudi kupiti.

Točna je ugotovitev, da je bilo v dneh knjižnega sejma v Mariboru večje povpraševanje po knjigah kot v ljubljanskih Križankah. To priča o velikem zanimanju za dobro slovensko knjigo v naših krajih, pa tudi o tem, da ljubitelje knjig najbrž velikokrat odvrnejo od nakupa te ali one literature samo razmeroma visoke cene na knjižnem trgu.

Kot že rečeno, se je udeležila knjižnega sejma v Mariboru tudi naša »Pomurska založba«. V šestih dneh sejma so kupili Mariborčani in drugi kupci 134 knjig naše založbe po 30 do 50% znižanih cenah. Istočasno pa je prodala prodajalna »Dobra knjiga« v M. Soboti 121 knjig naše založbe, prav tako z izdatnim popustom. Res je, da so kupci v Mariboru najbolj posegali po cenenih knjižnih zbirkah Mladinske knjige in po izdajah Ljudske knjige Prešernove družbe, a tudi po leposlovju mariborske založbe »Obzorja«. Mnogi študentje mariborskih višjih šol pa so kupili pri naši založbi »Geografski zbornik« oziroma skupno z drugimi kupci knjigo »Umetnostni spomeniki Pomurja«. Segali so tudi po delih Miška Kranjca. Med kupci je prevladovala mladina,

V prodajalni »Dobre knjige« v M. Soboti so kupile v »Tednu knjige« 63% prodanih knjig naše in drugih založb knjižnice, posamezniki pa okrog 30% knjig. Med kupci, ki so kupili 1300 knjig, so bili v veliki meri najmlajši in mladi, ker je bila v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger na šolah akcija z namenom, da bi kupil vsak pionir v omenjenem tednu vsaj eno knjigo. Navzlic temu pa so prevladovali odrasli kupci, za katere je bil privlačen popust od 15 do 50%. Ta je veljal v glavnem za tiste knjige, — gre za popust 50% —, ki so že dalje časa na zalogi, medtem ko je veljal za novejše izdaje le 15% popust.

Izkušnje pravijo, da sta tako mariborski knjižni sejem in »Teden knjige« v Murski Soboti izredno uspela. Lanski Teden knjige v jeseni ni uspel, ker jesen ni primeren čas za nakup knjig. Naj omenimo še to, da je bila v okviru mariborskega sejma tudi specializirana razstava mladinske literature, s katero se je slovensko založništvo oddolžilo letošnjim Jugoslovanskim pionirskim igram. Sicer pa so bile kupcem na razpolago vse publikacije slovenskih založb od strogo znanstvenih, poljudnoznanstvenih, idejno-politične literature do leposlovja in vseh vrst mladinskih knjig. Sejem je bil zelo koristen za mariborske visoke šole in znanstvene institute, ker je nudil celotno slovensko znanstveno knjižno produkcijo zadnjih let. Opozoril pa je tudi knjižnice, da se bodo morale bolj kot doslej založiti z vsemi knjigami in publikacijami, po katerih naš bralec z veseljem posega. Spodbudni so obeti mariborskega knjižnega sejma, ki bo postal stalna oblika propagiranja kakovostne slovenske knjige. Pri tem bo tudi v prihodnje prispevala svoj delež »Pomurska založba« v Murski Soboti.

Bojan Šinko

Tretja štev. »Pomurskega tiska«

V počastitev letošnjega Prvega maja je izšla tretja številka »Pomurskega tiska«, glasila kolektiva ČZP »Pomurski tisk« v Murski Soboti.

V uvodnem članku »Ugodna bilanca« so objavljeni podatki o gospodarjenju tega podjetja v letošnjem prvem tromesečju; bilanca je vsekakor pozitivna, saj znaša celotni dohodek podjetja 114 milijonov 818.179 dinarjev, kar pomeni, da je podjetje preseglo tromesečni načrt pri dohodku za 5,18 odst. V prispevku »Seminar za upravljalce« je zapisano o uspelem 6-dnevnem seminarju, ki ga je za člane vseh organov upravljanja organizirala kadrovsko-socialna služba v podjetju. Zanimiv je tudi prispevek »Domala 4 milijoni«, v katerem so nanizane ugotovitve in predlagani ukrepi delavskega sveta glede na občuten porast bolniških izostankov v marcu. V daljšem članku »Naši proizvajalci o nagrajevanju« odgovarja 10 anketiranih članov kolektiva na vprašanja o dosedanjih izkušnjah nagrajevanja po ekonomskih enotah. V članku »Tudi letos na Barbat« je govora o letošnji organizaciji Počitniškega doma za delovni kolektiv na otoku Rabu. Po dosedanjih prijavah sodeč, se bo tudi letos udeležilo cenenega in udobnega letnega oddiha ob morju okrog 120 članov tega kolektiva in njihovih bližnjih svojcev. Predsednik Založniškega sveta, zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft je prispeval za to številko spominski članek »Prvi maj 1940«. Zanimiv je tudi prispevek »Bila sem pri Titu«, v katerem pripoveduje vodja kadrovsko-socialne službe Marica Šikerjeva o lanskem obisku pri tov. Titu; sestavek o založniškem programu za leto 1961, posnetek razprave na letnem občnem zboru sindikalne podružnice, prispevek o srečanju mladih proizvajalcev z mladinci mariborske MEPE itd.

Tudi to številko, ki je izšla na 6 straneh že običajnega formata in je opremljena s pestrim slikovnim materialom, je uredil Slavko Klinar.

Seminar

za kuharice mlečnih kuhinj

Zavod za pospeševalno gospodinjsko službo je priredil te dni v Murski Soboti enodnevni seminar za kuharice šolskih mlečnih kuhinj osnovnih šol in otroških vrtcev s področja okraja. Na seminarju so se kuharice tudi praktično usposabljale za delo v šolskih kuhinjah. Zavod za pospeševalno gospodinjsko službo bo priredil v letnih počitnicah 14-dnevni tečaj za pridobitev kvalifikacije za šolske kuharice.

Ika

MURSKA SOBOTA

Mestni odbor RK Murska Sobota je priredil prejšnjo soboto akademijo, ki je izredno dobro uspela, pri čemer gre zasluga vsem sodelujočim, predvsem pa tov. Beloglavčevi.

»Šola za življenje« v Moščancih

Mladinski aktiv v Moščancih je v zadnjem času dokaj delaven. Že v začetku aprila letos je v Moščancih pričela delovati »Šola za življenje«, ki jo redno obiskuje nad 30 mladincev in mladink iz domačega in dveh sosednjih mladinskih aktivov. Že preteklo jesen so začeli graditi v vasi športno igrišče, zdaj pa mladi vaščani nadaljujejo s prostovoljnim delom. Pričakujejo, da bodo s pomočjo šolske mladine z delom kmalu končali, saj so opravili že vsa glavna dela in zasejali igrišče s travo. Nov športni objekt bo lepa pridobitev za vso vas, saj bodo poleg atletske steze na njem še igrišča za odbojko, rokomet in nogomet.

RIMSKI NAGROBNIK VRNJEN

Med muzealijami, katere nam je na podlagi mirovne konferenca vrnila Madžarska, je tudi rimski nagrobnik iz Prekmurja. Spomenik je bil najden pri Banuti blizu Lendave leta 1852. Nagrobnik je bil vzidan v zid poslopja nekdanjega veleposestva v Lendavi, odkoder je bil prenešen v Narodni muzej v Budimpešti. Spomenik je trenutno v Vojvodinskem muzeju v Novem Sadu, ki ga bo poslal Pokrajinskemu muzeju v Murski Soboti.

Spomenik je iz belega marmora, 208 cm visok in 77 cm širok ter ima naslednji napis:

VIBENUS
VANNI F(ilius)
V(ivus) F(ecit) SIBI ET
MARC(iae) CRISPINAE
CON(iugi) ET MARCIO
VIBIANO F(ilio) AN(norum) VIII
Torej:

Vibenus, Vanijev sin, je (nagrobnik) za žive postavil sebi, ženi Marciji Krispini in sinu starému 8 let.

Arheolog Sašel datira spomenik na prvo polovico II. stoletja. Napisano polje obdajata spiralna polstrebra, ki nosita prečno gredo. Na levi polovici grede sta reliefno upodobljena merjasec in pes, na desni pa pes, ki lovi zajca. Nad gredo je vdolbina s tremi doprsji, rimsko odetega moža (Vibenus), žene v domačinskem oblačilu (žena Vibenusa, Marcija Krispina) in sin Vibenusa (Marcijo Vibiano).

Vrhnji zaključek nagrobnika tvorita heraldično vsak sebi otvorita leva z ovnovo glavo v šapah v sredi med obema pa je bradata glava. Pod napisano ploskvijo sta upodobljena dva nasproti plavajoča delfina.

Šašel pravi, da je bil Vibenus Vanni keltskega rodu in se je naselil v drugi polovici I. stoletja v naših krajih. Mož se je hitro prilagodil novim razmeram, prevzel rimsko kulturo in jezik. S tem si je tudi ustvaril boljše življenjske pogoje, kar potrjuje kvalitete nagrobnega spomenika.

Prvi opis spomenika je podal Koloman Drvarič, sodnik v Lendavi leta 1877. (Hajdankori regisegek, Adatok Zalamegye tortenetehez, 1877). Razlago napisa pa je prepustil arheologom.

Zanimivo je, da arheolog Romer Floris v svojem arheološkem pismu, datiranem 30. avgusta 1863 v Beltincih, nič ne omenja tega spomenika.

S tem rimskim nagrobnikom je Pokrajinski muzej v Murski Soboti pridobil dragoceno pričo antičnega dobe prekmurske zgodovine. Prav tako bi omenil, da bi bilo pravilno, ako bi tudi rimski nagrobnik Viatorja, ki je vzidan v severno steno rim. kat. cerkve prenesli v soboški muzej, ker je na sedanjem mestu zelo izpostavljen vremenskim neprilikam.

Pravni kotiček

VPRAŠANJE:

T. H. »Carina« — Spračujete, iz kakšnega razloga je bila lani plačana carina za radioaparat po nižji procentni stopnji kot letos za enak aparat, čeprav je aparat bil nižje ocenjen kot prijateljev?

ODGOVOR:

Po Uredbi o carinski tarifi za blago, ki ga državljani prinesejo oziroma dobijo iz tujine (Ur. list FLRJ, št. 19/59) je bila za radijske sprejemnike, ki jih državljani prinesejo oz. dobijo iz tujine, določena stopnja 25 % od ocenjene vrednosti aparata.

Z Uredbo o začasni splošni carinski tarifi, ki je bila objavljena v U. listu FLRJ, št. 9/61, je prej navedena uredba prenehala veljati.

Začasna splošna carinska tarifa velja od 15. marca 1961 dalje in po njej znaša carina za radijske sprejemnike po splošni carinski stopnji 65 %, po znižani carinski stopnji pa 50% od ocenjene vrednosti aparata.

Vrednost aparata se ocenjuje po številu cevi ali tranzistorjev. Po prejšnjem predpisu je bila vrednost cevi določena 7000 din, po sedaj veljavnem pa 3500 din.

V omenjenem primeru je bil aparat pravilno ocarinjen po znižani carinski stopnji.

CANKOVA

Člani pionirske zadruge na Cankovi so pred nedavnim sklenili, da bodo letos zasejali na polovici hektarja zemlje kumare. Če bo letina ugodna, bodo pridelali vagon tega pridelka, za kar bodo dobili okrog 400 tisoč dinarjev.

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

ČAS ŽIVLJENJA IN ČAS SMRTI — Ameriški film v eastmancolorju in kinemaskopu, katerega scenarij je nastal po istoimenskem romanu Ericha Marie Remarquea. Le-tega poznamo po znanem romanu iz Prve svetovne vojne »Na zahodu nič novega«. Remarqueov roman, po katerem je posnet film, posega v čase Druge svetovne vojne, ko se razbita nemška vojska že umika zmagoviti Rdeči armadi in je blizu razsula. Vendar pa film ne prikazuje zgolj grozot vojne, temveč predvsem ljubezen med mladim nemškim vojakom Ernstom in pošteno ter značajno zdravniško hčerko Elisabeth, katere oče je v koncentracijskem taborišču. Ernst sicer na koncu tragično konča, ko ga ustreli eden izmed sovjetskih ujetnikov, ki jih je izpustil na svobodo, vendar sta Ernst in Elisabeth le iztrgala krutemu in zmedenemu času smrti nekaj sicer kratkih, a globoko doživetih trenutkov velike ljubezni. Škoda je le, da so film posneli Američani, ker bi sicer bil še bolj prepričljiv, tako pa na platnu večkrat zmanjka Remarquea in njegovega duha.

TRI ČETRTINE SONCA — Slovenski film režiserja Jožeta Babica. Za ta film je dobil Jože B. leta 1959 na filmskem festivalu v Pulju nagrado žirije za najboljšo režijo, čeprav je bil to njegov prvi film. Njegov drugi film »Veselica« smo medtem že videli in nam je tudi ugajal. Jože Babič je umetniški vodja Slovenskega narodnega gledališča v Trstu, njegov film »Tri četrtine sonca« pa je bil skupno z Bulajićevim »Vlakom brez voznega reda« in Pretnarjevimi »Petimi minutami raja« pred dvemi leti nagrajen v Pulju tudi kot najboljši film festivala. Film obravnava več ali manj kosmopolitsko temo povratnikov iz Druge svetovne vojne, a je vendar ves čas izviren in naš. V njem sodeluje vrsta izkušenih in mladih igralcev (Tonči Vrdoljak, Spelca Rozin itd.), ki so vsi dali pod veščo režiserjevo roko solidne igralske ustvaritve.

Oba filma bosta ob koncu tega in sredi prihodnjega tedna na sporedu kinematografa v Murski Soboti.

MOJ STRIČEK — Francoski film, v katerem je Jacques Tati režiser, scenarist in nosilec glavne vloge. Tati je eden redkih francoskih cineastov, ki mu je 50 let, ima za seboj (kot režiser) le tri filme, zato pa petkrat več pomembnih mednarodnih nagrad. »Moj striček« je njegov najboljši film, v katerem se g. Hulot pojavlja kot krotek striček, prijatelj otrok, malih ljudi s tržnice in ptic. Film je sijajna satira na »modernizem«, prepoln sijajnih domislic, kot v najboljšem risanem filmu, medtem ko so značaji nastopajočih ostro začrtani, da je vsak nesporazum odveč. Posebej je treba opozoriti na barve tega filma, ki se jih Tati ni poslužil zgolj zaradi »pobarvanosti«, temveč so barve ena izmed komponent, ki mnogo doprinašajo k vzdušju tega Tatijevega remek dela.

Film bo prihodnje dni na sporedu kina v Slatini Radencih.

VOHUN — Sovjetski barvni film režiserja D. Vasiljeva o borbi budnih čuvarjev meja s tujimi vohuni. Vendar lahko filmu zamerimo črno-belo slikanje značajev nastopajočih, tako da bister gledalec brž ugane, kdo vse sodeluje v vohuni. Tako tudi brž uganemo, da je med izdajalci domovine že od vsega začetka direktor kmetijskega gospodarstva s svojim uslužbencem. Filmu ne manjka akcije, kakršne smo navajeni iz ameriških westernov in kavbojk, a tudi izteče se na koncu koncev vse tako, da dobi glavni junak, narednik Smolarčuk, za svoja junaška dejanja tudi ljubezen mlade Tereze. Če ne upoštevamo nekaterih pomanjkljivosti filma, moramo priznati, da nam nudi poldrugo uro napetega razvedrila.

Film bo to soboto in nedeljo na sporedu kina v Ljutomeru.

BOLJE JE VEDETI — Domači jugoslovanski film režiserja in scenarista Vojislava Nanovića, v katerem tolmači z uspehom glavno vlogo Pavle Vujisić, nastopajo pa tudi Mija Aleksić in drugi ter vrsta bolj ali manj znanih lepotic. Mane Karakas (Pavle Vujisić) išče z inženirjem Dejanom nafto v Dalmaciji. Čeprav ne najdeta nafte, najdeta inventivna iskalca vodo, ki je za malo primorsko mesto skoraj bolj dragoceno kot nafta. Mane Karakas pripoveduje mimogrede meščanom dolge in duhovite zgodbe o svojih doživljajih v Venezueli, inženir pa se zaljubi. Namen te filmske komedije je, da z duhovitimi dialogi in situacijami razvedri gledalce. Posebno je zanimivo, da pojejo vrsto originalnih šlagerjev Olivera Marković, Tihomir Petrović, Gaby Novak in drugi.

Film bo še ta teden na sporedu kina v G. Radgoni.

Gary Cooper

Umrl je kavboj

Umrl je Frank James Cooper, ki ga pozna tudi pri nas v Pomurju staro in mlado pod imenom Gary Cooper. Z njim se je za vedno poslovil ne samo nepozabni junak od zgodnjih dni filma pa do današnjih časov, temveč tudi tip karakternega igralca, ki je zadovoljil okus slehernega gledalca. Pred dnevi je Gary Cooper slavil svojo 60-letnico in 35-letnico dela pri filmu.

V teh letih je visoki, sloki nekdanji kavboj, ki ga je odkril neki režiser slučajno med statisti, posnel dolgo vrsto filmov. Nekaj njegovih filmov smo videli tudi že v Pomurju: »Zbogom orožje«, »Komu zvoni«, »Vrt zla«, »Vera Cruz«, »Točno opoldne«, »Prijateljsko prepričevanje« in »Ulica Frederick 10«.

Prav pred smrtjo je dobil Gary Cooper nagrado Ameriške filmske akademije, ni pa dočakal francoskega odlikovanja, ki so mu ga podelili na letošnjem festivalu v Cannesu. Izročiti so mu ga nameravali namreč šele po končanem festivalu. Ime Garyja Coopra bo ostalo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini filma, saj je ustvaril s svojimi redkobesednimi junaki poseben tip igralca.

Iz filma: Tri četrtine sonca

Vi o POMURSKEM VESTNIKU

... DOBRO — ODLIČNO
SLABO — ~~ZELO DOBRO~~ ...
= 1000 din

Z današnjo številko pričenjamo z novo rubriko, v kateri želimo spoznati želje in ugotovitve naših bralcev o Pomurskem vestniku, ki si je v dosedanjih letih pridobil veliko število naročnikov in rednih bralcev, naša naloga in težnja pa je, da postane list še bolj bran in da bo naročnike ter bralce vsestransko zadovoljil. Da to dosežemo, je potrebno tesno sodelovanje vseh, katerim je list namenjen, to je bralcev. Vsaka pobuda, opozorilo na morebitne pomanjkljivosti s strani bralcev, bo uredništvu barometer, ki nas bo navajal k temu, da list še bolj popestrimo in približamo bralcem. Zato napišite svoje ugotovitve in predloge ter jih naslovite na naše uredništvo. Pisma z objektivnimi predlogi bomo objavljali v tej rubriki. To zato, da se lahko seznani z mnenji posameznikov širši krog bralcev, kar naj bi po našem predvidevanju rodilo še več domiselnih in konkretnih predlogov za nadaljnje delo. Da pa tudi vaš trud ne bo zaman, bomo vsako objavljeno pismo nagradili s 1000 dinarji.

Uredništvo

Tudi v Križevcih radioamaterski klub

Že nekaj let imajo v Križevcih pri Ljutomeru radioamaterski klub. Prosvetno društvo v Križevcih je klubu odstopilo sobo, kjer se člani redno sestajajo. Pri delu jim je nudil vso strokovno in tehnično pomoč Radio klub iz Ljutomera.

Želja radioamaterjev tega kluba je, da bi v bodoče pridobili čim več članov in dobili več pomoči s strani gospodarskih organizacij in delovnih kolektivov. Poleg tega pa si želijo še tesnejše sodelovanje z drugimi enakimi klubi, kot so radioamaterski klub v Murski Soboti, Ljutomeru, Lendavi in drugod.

VESTI

BANOVCI — V nedeljo je bila v Banovcih otvoritev dvorane gasilskega doma. Na otvoritvi se je zbralo precejšnje število vaščanov iz Banovec in iz okoliških vasi.

NEGOVA — Gradbeni odbor za gradnjo kulturno-zdravstvenega doma v Negovi je pripravil že nekaj čez 70 tisoč kosov opeke. Od tega so prodali 30 tisoč opeke in si tako pridobili sredstva za izdelavo nadaljnjih sto tisoč komadov opeke. Vsa dela so opravili prostovoljno. Predvidevajo, da bodo obe zgradbi kulturno-zdravstvenega doma in zgradbo krajevnega urada spravili pod streho že letos.

TIŠINA — Poravnalni svet na Tišini šteje 14 članov, od katerih sta dva uslužbenca, 12 pa kmetovalcev. Poravnalni svet je od prvega januarja letos pa do danes sprejel 36 predlogov za poskusne poravnave. Predloge so vložili državljani 33, gospodarske organizacije pa 3. Uspešno je bilo rešenih 22 predlogov, od tega šest glede sporov mejašev in nekaj ločitev družinske skupnosti. Nerešenih predlogov je bilo 11. Te bo obravnavalo Okrajno sodišče v Murski Soboti.

ČRENSOVCI — V soboto je bila v osnovni šoli v Črensovcih slavnostna akademija v okviru Tedna Rdečega križa. Program je pripravila šolska mladina. Socialno ogroženim družinam so podelili nekaj živil.

GRAD — Prihodnji teden bo prva seja novoizvoljenega upravnega odbora Kmetijske zadruge pri Gradu. Na seji bodo konstituirali novi upravni odbor, pregledali bodo dosedanje delo Kmetijske zadruge ter sprejeli sklepe za nadaljnje delo.

Mopede delavcem

Kot propagandna parola se sliši ta stavek. Toda to pot ni nastala za mizo propagandista, temveč sama od sebe, iz življenjske prakse, ki so jo ustvarile nove oblike prodaje naših mopedov Colibri.

Saj ni treba vedno znova poudarjati, kako zelo zaželeni in iskani so še vedno mopedi Colibri. Toda relativno skromna kupna moč večine delavcev in uslužbencev preprečuje, da bi vsi ti številni reflektanti in ljubitelji mopedov postali tudi njihovi kupci.

Seveda se tudi pri nas, kot drugod po svetu, ljudje poslužujejo pri nakupu tehničnih predmetov kot so gospodinjski aparati, kolesa, radioaparati, televizorji in motorna vozila, potrošniških kreditov. Ob najetju takega posojila pa je toliko poti, opravkov, neprijetnih nevšečnosti pri iskanju porokov, kar je seveda vse treba opraviti v dopoldanskih urah, torej med delovnim časom. Vsak delovno zaveden uslužbenec in delavec ve, kako neprijetno je med delovnim časom opravljati privatne opravke. Povrhu pa mu preti včasih celo večmesečno nestrpno čakanje in ugibanje, ali bo najetje kredita odobreno ali ne. Marsikdo se zaradi teh nevšečnosti in neprijetnosti že vnaprej odreče najemanju potrošniškega kredita.

Poglejmo, kako racionalno in za delavce ugodno so ta problem rešili v nekaterih gospodarskih organizacijah v občini Kamnik! Delavec in uslužbenec sta se enostavno vpisala pri svoji sindikalni organizaciji v seznam interesentov za nabavo mopedov, sindikat pa je s pomočjo uprave podjetja opravil vse potrebne formalnosti v zvezi z najetjem in odobritvijo potrošniškega kredita.

Največja zasluga gre pri teh akcijah seveda sindikalnim organizacijam podjetij, ki so bile iniciator in organizator te pobude. Sindikalna organizacija je uredila pri komunalni banki vse potrebno za najetje običajnega potrošniškega kredita, vendar pod zelo ugodnimi pogoji, tako da so nekateri kreditno manj sposobni prijavljenci dobili kredit tudi na triletno odplačilo, ostali pa na dve leti. S posredovanjem sindikata je nato bilo doseženo, da so organi delavskega samoupravljanja sprejeli sklep, da nastopi pri najetju potrošniškega kredita kot prvi porok podjetje samo in tako je bil delavec — zaradi formalnosti, ki jih predpisuje banka — dolžan najeti samo enega.

Odveč bi bilo naštevati vse prednosti, ki jih ima od tega načina prodaje kupec, podjetje, kjer je ta zaposlen in seveda tudi tovarna kot prodajalec. Mnogi delavci, ki bi sicer tako kmalu ne postali lastniki mopedov, so si s tem v precejšnji meri zvišali svoj standard, v službo prihajajo hitreje in udobneje in bolj spočiti, povečala se je njihova delovna storilnost, postali so samozavestnejši, kajti zdaj so neodvisni od javnih prometnih sredstev in razdalje ne pomenijo zanje več preprek pri opravljanju najrazličnejših opravkov. Postali so skratka mobilni, obenem pa se je s tem dejstvom dvignila tudi raven njihove tehnične kulture in razgledanosti.

Na svoj račun pa je prišlo tudi podjetje, kjer so ti delavci zaposleni, saj so s tem, da je podjetje pomagalo delavcem priti do motornega prevoznega sredstva, odpadli visoki stroški, ki jih je imelo z najemanjem ali vzdrževanjem avtobusov, ki so doslej vozili te delavce v službo in iz službe.

Iniciativo za tovrstne aranžmaje je v Sloveniji dalo Gozdnolesno gospodarstvo fakultete za agronomijo, gozdarstvo, veterinarstvo in biologijo »Silva« iz Kamnika, ki je že v februarju letošnjega leta nabavilo 74 mopedov Colibri za svoje delavce in uslužbence, nato rudnik kaolina v Črni pri Kamniku, ki je posredovalo nabavo 50 mopedov in tovarna upognjenega pohištva »Stol« v Duplici pri Kamniku, ki je za svoje prijavljence odkupila 107 mopedov.

Temu nadvse pohvalnemu zgledu kamniških podjetij sledijo še mnoga druga podjetja v Sloveniji in tudi v ostalih republikah in v tovarni Tomos so prav te dni v teku priprave za nove tovrstne pogodbe in aranžmaje.

ŽENA — DOM — DRUŽINA

SHRANJEVANJE ZIMSKEGA OBLAČILA ČEZ POLETJE

Pri shranjevanju zimskega oblačila čez poletje, zlasti volnenega in krznenega, moramo biti previdni. Predno se odločimo popraviti zimsko oblačilo čez poletje, ga moramo dobro prezračiti in očistiti morebitnih madežev in podobno. Zlasti pa moramo paziti, da se nam v oblačilu ne zaredijo molji, ki nam lahko povzročijo veliko škodo. Molji se najraje zaredijo v volnenem ali krznenem oblačilu, skratka v oblačilu, ki vsebujejo keratin (ta snov je sestavni del roževine). Keratin je v vseh živalskih dlakah, tako v volni, kožuhovini, žimi ter v perju in puhu.

Vse, kar želimo shraniti čez poletje in je iz volne, kožuhovine in sploh iz prej naštetih surovin, moramo temeljito očistiti. Seveda, najtemeljitejši način čiščenja je pranje. Pred pranjem zlasti volnene pletenine in obleke predhodno skrtačimo in tako odstranimo prah, očistimo posebne madeže in šele nato jih zmočimo v mlačni vodi. Peremo s stiskanjem v topli razstopini detergenta za pranje občutljivih tkanin (n. pr. Perila, Nila, Bisa, Ceta itd.). Vendar pa vsega oblačila ne moremo prati, zato se odločimo za kemično čiščenje. V ta namen uporabljamo bencin, salmijakovce itd. Zamaščene ovratnike in robove na rokavih in okoli žepov očistimo s peno detergentov ali z raztopino salmijakovca v vodi (1 liter mlačne vode, žlico salmijakovca). Peno nanesemo z gobo ali s krpo na zamasten ovratnik ali rob, malo podrgnemo z gobo, nakar sproti s čisto gobo odstranjujemo umazano peno ter nazadnje s čisto krpo osušimo očiščeno blago.

Posebno dobro pa moramo paziti pri shranjevanju kožuhovinastih plaščev in jopičev. Kožuhovinaste plašče in jopiče stresemo, nato pa jih na narobni strani stepemo z iztepačem. Potem skrbno prečešemo z redkim glavnikom dlake v smeri kot leže in nasprotno. Čiščenje kožuhovine in spravljanje za poletje je najbolje zaupati krznarju.

Šele skrbno prezračena in očiščena oblačila smemo spraviti čez poletje v očiščene omare ali zaboje. Dno omare ali zaboja pa moramo posipati z naftalinom ali moltinom in jih pokrijemo s časopisnim papirjem. Sredstva, ki molje uničujejo, dobimo v trgovini pod različnimi imeni (n. pr. Moltin, Tokso, Pantakan, Kok itd.) in so lahko v obliki prahu, tablet ali tudi tekočine.

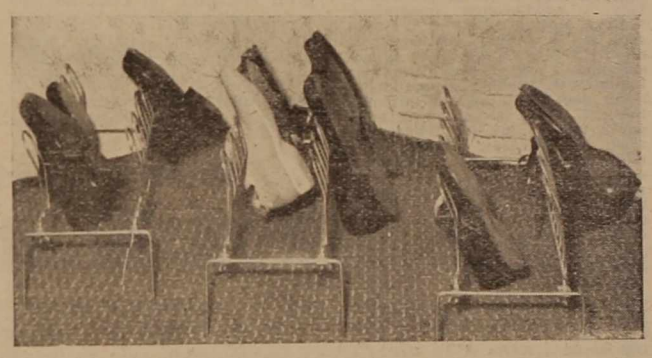

Stojalo za čevlje — izdelek Žice v Ljutomeru

Kratko pristrižena pričeska daje mladosten videz

KAKO UREDITI PRIČESKO

Lasje so spomladi izredno utrujeni. Kdor ima mehke lase, to nevšečnost še bolj občuti, ker lasje postajajo neprožni in krhki ter ne prenašajo trajne ondulacije. Zakaj? Lasje niso dovolj hranjeni, ker jim primanjkuje vitaminov, ki lajšajo prehod iz enega letnega časa v drugega. Slabost pomanjkanja vitaminske hrane se kaže tudi v tem, ker lasišče tvori več prhljaja kot običajno. Taki lasje postanejo hitro mastni in začnejo kmalu izpadati. Zato morate pravočasno pristopiti k zdravljenju lasišča samega. Za odpravo prhljaja prodajajo v trgovinah vitaminsko tekočino »Seborin«.

Moda za letošnje leto narekuje kratko pristriženo in gladko pričesko.

VEČERJA — DNEVNI OBROK HRANE

Kjer se hranijo družinski člani opoldne izven doma, moramo še bolj paziti, da z večerjo vnašamo v prehrano čim več spremembe, obilo sveže zelenjave in sadja, da dobi telo dovolj zaščitnih snovi. Toplo večerjo lahko zamenjujemo z mrzlo. Mleko naj ima pri večerjah važno mesto, ne samo kot pijača, temveč kot sestavni del raznih jedi in vir polnovrednih beljakovin, ki jih v menzni hrani še vedno primanjkuje.

Večerja ne sme biti prepozno in tudi ne iz pretežkih jedi, ki ponoči obremenjujejo želodec in povzročajo slab počitek.

HITRO PRIPRAVLJENE VEČERJE IZ JAJČK

Sirovi kruhki.

Potrebujemo $^1/_2$ l mleka, 1 rumenjak, 1 žlico moke, 10 dkg naribanega sira, 2 beljaka, 10—12 rezin belega kruha; olje za cvrenje.

Mleko vmešamo z rumenjakom. Med mešanjem dodajamo moko, nariban sir in slednjič še trd sneg iz beljakov. Rahlo in previdno premešamo. V tako pripravljeno testo namakamo kruhove rezine in jih ocvremo v vročem olju. Ponudimo jih s poljubno solato.

Jajčna jed s smetano

Potrebujemo 4 jajca, 4 žlice smetane, sol, 2 žlici olja, seseklјan zelen peteršilj, nariban sir.

Jajca razžvrkljamo skupaj s smetano, osolimo in vlijemo na vroče olje v ponvi. Ko jajca zakrknejo, jih potresemo s seseklјanim zelenim peteršiljem in nastrganim sirom.

Gornja Radgona

V radgonski občini je občinska gasilska zveza priredila v požarno-varnostnem tednu sektorske gasilske vaje. Od 15. do 19. maja so zastopniki občinske gasilske zveze priredili za prebivalce in učence vseh šol predavanja in predvajali filme s področja požarne varnosti. Poleg filmskih predstav so posvetili učencem po vseh razredih po eno uro razgovora o požarno-varnostni službi. Učenci višjih razredov bodo pisali s področja požarno-varnostne službe šolske naloge; najboljše bodo nagradili s knjižnimi nagradami. V Tednu požarne varnosti bodo ogledi varnostnih naprav pri podjetjih, izvedli bodo popis vodnih razmer in posvetili sploh vso pozornost zaščiti v gasilski službi. Izložbe v Radgoni te dni prikazujejo sodobno gasilsko opremo in orodje ter grafikone iz požarno-varnostne dejavnosti.

Ika

PROUČEVANJE GOSPODARSKIH PROBLEMOV

V lendavski občini je pred dnevi začel poseben aktiv občinskega ljudskega odbora z organi delavskega samoupravljanja in upravnimi odbori sindikalnih podružnic posameznih gospodarskih organizacij proučevati učinkovanje novih gospodarskih predpisov. Ugotovitve s teh posvetovanj bodo potem podrobneje proučili za vsako gospodarsko organizacijo, o zaključkih pa bodo razpravljali nato še delovni kolektivi. nc

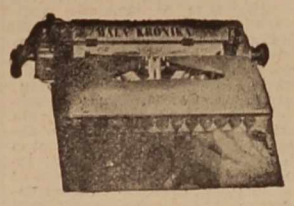

PRI PROMETNI NESREČI NASTALA VEČJA MATERIALNA ŠKODA

Voznik tovornega avtomobila Helmut Soršak, šofer pri podjetju »GAP« v Mariboru, je s tovorom bencina pred železniškim prelazom v Gornji Radgoni zavozil v obcestni jarek in se prevrnil.

Pri nesreči je močno poškodoval motorno vozilo in polomil zapornico na železniški progi. Šofer je dobil lažje telesne poškodbe in bil prepeljan v soboško bolnišnico.

Materialna škoda na vozilu znaša okrog 800 tisoč dinarjev.

Z MOTORNIM KOLESOM SE JE ZALETEL V MOST

V soboto je prišlo do manjše prometne nesreče pri Zdravstvenem domu v Lendavi.

Motorist Drago Skraban se je z motornim kolesom znamke BMW zaletel v most pri zdravstvenem domu. Pri padcu je dobil lažje poškodbe le sovozač Stefan Novak iz Murske Sobote. Na motornem kolesu ni večje škode.

ZANETILA OGENJ NA GOSPODARSKEM POSLOPJU

Marija Dokl, doma iz Ženika pri Vidmu ob Ščavnici, se je pred kratkim zagovarjala pred Okrožnim sodiščem v Murski Soboti zaradi kaznivega dejanja požiga gospodarskega poslopja. Ogenj je zanetila na gospodarskem poslopju Marije Emeršič v Ženiku. Požar je ogrožal stanovanjsko hišo in v neposredni bližini še dve stanovanjski poslopji.

Zaradi nastale manjše škode je bila obsojena na sedem mesecev zapora. Marija Dokl je dejanje pri preiskavi večkrat zanikala, toda na podlagi dokazov jo je sodišče spoznalo za krivo.

Sodba še ni pravnomočna.

ZA NAGRADO MOŠKO DVOKOLO

Ivan Žerdin, doma iz Lipe, je iz koristoljublja omogočil drugim prepovedan prehod čez državno mejo. Za nagrado je prejel moško dvokolo znamke »Rog«.

Okrožno sodišče v Murski Soboti, ga je obsodilo na deset meseev zapora. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo za olajševalno okolnost priznanje krivde in skrb za družino. Sodba še ni pravnomočna.

ROJSTVA

Rodile so: Karolina Horvat iz Doline — dečka, Albina Nemet iz Cikecke vasi — deklico, Veronika Lutar iz Bakovec — dečka, Ida Kerec iz Križevec — deklico, Terezija Kulčar iz Rakičana — dečka, Etelka Janko iz Salovec — dečka, Marica Pušenjak iz Ljutomera — dečka, Nada Žabčič iz Velike Polane — dečka, Terezija Marič iz Krajne, dvojčka — dečka in deklico, Amalija Vereš iz Bakovec — dečka, Marjeta Gabor iz Murske Sobote — dečka, Marta Žoldoš iz Hodoša — dečka, Abraham Rozalija iz Hodoša — deklico, Anka Tancer iz Gornje Radgone — dečka, Pavla Flegar iz Murske Sobote — dečka, Marija Titan iz Černelavec — dečka, Hermina Grof iz Lendave — deklico, Vilma Bertalanič iz Murske Sobote — dečka, Marija Erjavec iz Lipovec — dečka, Gizela Dominko iz Lipe — deklico, Erika Ülen iz Martjanec — deklico, Dragica Puklavec iz Beltinec — deklico.

POROKE

Poročili so se: Franc Idič, kmet iz Bakovec in Apolonija Martinec, iz Kroga; Anton Pintarič, delavec iz Melinec in Terezija Granfol, šivilja iz Bakovec.

Moštvo črno-belih — letošnji rokometni prvak Pomurja. Od leve proti desni — čepe: Kokalj, Tratnik, Roškar, stoje: Hochstedter, Ševančec, Šebök, Kovačič, Hartman, Jošar.

Zaključek tekmovanja v I. pomurski rokometni ligi

Prvak je Grafičar

VODILNA POZITIVNA TROJICA — V PIONIRSKI LIGI PRVAK MOŠTVO SOBOŠKEGA POLETA — NAJBOLJŠI STRELEC V MOŠKI KONKURENCI KROŽAN JANEZ HUSAR — V DRUGIH LIGAH TEKMOVANJA ŠE TRAJAJO

Konec borb za točke na rokometnih igriščih v I. članski ligi je zadnjo nedeljo prinesel v glavnem tisto, kar smo že prej pričakovali. Prvak za tekmovalno sezono 1960/61 je moštvo soboškega Grafičarja, ki si je zagotovilo ta primat z nedeljsko prepričljivo zmago v Krogu. Enako število tekmovalnih točk ima tudi moštvo Beltinec, toda 38 golov manj v svoje dobro, zato je moralo pristati na drugem mestu. Značilnost končnega izkupička tekmovalnih moštev v tej kakovostni skupini je tudi v tem, da so izšli iz tekmovanja s pozitivno razliko v golih samo prvi trije na vrhu, medtem ko ima ostala družba negativno razliko. (Grafičar 236, Beltinci 198, Kovinar 82 več danih kot prejetih golov.)

Moštvo Grafičarja si je hkrati z naslovom rokometnega prvaka Pomurja pridobilo tudi pravico do sodelovanja v kvalifikacijskih tekmah za vstop v slovensko rokometno ligo. Moštvo se je že pričelo pospešeno pripravljati za bodoče borbe. Treniral in pripravljal ga bo za kvalifikacijske tekme prof. E. Titan. Če pa bo prišlo medtem do ustanovitve vzhodnoslovenske ali štajerske rokometne lige — za kar obstajajo dokaj realni izgledi — se bo v to kakovostno skupino poleg Grafičarja uvrstilo v nadaljnje tekmovanje tudi moštvo Beltinec, kar bo lahko pomurska športna javnost samo pozdravila.

Tudi v pionirski konkurenci je z nedeljskimi zadnjimi srečanji konec tekmovanja v tej sezoni. Dokončna razvrstitev moštev na lestvici kaže podobno sliko: prva dva imata enako število točk, toda prvak je moštvo soboškega Poleta, ki ima v dobro 64 golov več kot njegov konkurent — ekipa soboške Mladosti. V tej ligi izstopa še moštvo beltinskega Faboša z eno tekmovalno točko manj.

Preteklo nedeljo so bili na rokometnih igriščih širom po Pomurju doseženi naslednji rezultati: člani, XIV. kolo, I. liga: Krog : Grafičar 14:41, Elan : Kovinar 5:39, Sloga : Beltinci 7:57; pionirska liga, X. kolo: Polet : Cankova 31:5, Mladost : Krog 5:0 (p. f.), člani, III. kolo, II. liga: Agroservis : Pomurje 20:11, Krog II : Tekstilec 14:26; članice, II. kolo, II. liga: ESS II : Sola za zdrav. delavce 3:1, zaostala tekma članic iz I. lige: Krog : Sloga 6:4, pionirke, II. kolo: Mladost : Ljutomer 4:9.

KONČNA LESTVICA — ČLANI, I. LIGA

Grafičar	12	10	0	2	382:146	20
Beltinci	12	10	0	2	346:148	20
Kovinar	12	8	0	4	247:165	16
Krog	12	5	0	7	231:234	10
ESS	12	5	0	7	186:241	10
Elan	12	4	0	8	156:316	8
Sloga	12	0	0	12	117:415	0

Najboljši strelci: Janez Husar (Krog) 118, Jožef Perša (Kovinar) 106, Franc Klemenčič (Beltinci) 105, Rudi Kokalj (Graf.) 84, Anton Sečko (ESS) 81 zadetkov.

PIONIRSKA LIGA

Polet	8	6	0	2	148:46	12
Mladost	8	6	0	2	80:42	12
Faboš	8	5	1	2	149:83	11
Cankova	8	1	1	6	43:142	3
Bakovci (Krog)	8	0	2	6	50:157	2

Najboljši strelci: Dezider Lanšček (Polet) 69, Stanko Klepec (Faboš) 52, Anton Gruškovnjak (Faboš) 37, Anton Gomboši (Mladost) 29, Franc Jakob (Faboš) 26 zadetkov.

Najboljše strelke — članice v I. ligi: Jožica Toplak (ESS) 35, Marta Marič (Krog) 27, Marjeta Zankoč (ESS) 25, Helena Žitek (Graf.) 25 zadetkov.

0:5 v SCL

Vse kaže, da prevelik optimizem ni na mestu, kadar gre za nogometno usnje. Kljub tihemu pričakovanju, da bo moštvo Sobote v nedeljskem srečanju z enajstorico Maribora v borbi za točke v SCL izvleklo kaj več, so zeleni doživeli na sicer vročih mariborskih tleh hud poraz, ki pa tokrat ni verno zrcalo dogodkov na igrišču. Da je bila v nedeljo našim vsaj nekoliko bolj naklonjena športna sreča, bi se bilo verjetno precej drugače zasukalo, toda je že tako, da moramo kljub številnim ugodnim priložnostim za gol, ki jih je imela Sobota, zabeležiti rezultat 3:0 (1:0) za prvoplasiranega na lestvici — Maribor. Lendavska Nafta je v nedeljo gostovala v Ljubljani in se pomerila s tamkajšnjo Ilirijo. Spet so Lendavčani pustili pri ljubljanskem občinstvu vtis borbene enajstorice, toda sama borbenost brez učinkovitosti v zaključnih akcijah je premalo, za kar govori tudi dosežen rezultat: 2:0 (1:0) v korist domačega moštva. Mladinska enajstorica Sobote je morala v nedeljo prav tako kloniti v Mariboru proti istoimenskemu moštvu z visokim rezultatom 0:5.

13. runda v Pomurski nogometni ligi

Prva točka za Bogojino

V trinajstem kolu so v glavnem zmagali favoriti. Tekme v Gornji Radgoni ni bilo in bo danes. Na vrhu lestvice je spet Turnišče z boljšo razliko v golih — pred Radgono. Pomurski prvak bo, kot vse kaže, znan šele po tekmi med tema »večnima« rivaloma.

Tekme so se v tem kolu končale s tesnimi zmagami in dvema neodločenima rezultatoma. Napredovalo je zlasti moštvo Beltinec. Z drugo zaporedno zmago se je že uvrstilo na peto mesto, a so vsi izgledi, da mu ne bo ušlo niti tretje. Druga garnitura Sobote je morala spet prepustiti eno točko Tišini. Kdor je namreč gledal to tekmo, je lahko ugotovil, da B moštvo Sobote s tako neborbeno igro pač ne more biti uspešno v borbi za točke. Nasprotno pa so igralci Tišine igrali borbeno, od časa do časa so prikazali tudi lepo igro in bi ob večji športni sreči lahko bili celo zmagali. Toda s kondicijo niso na najboljšem! Moštvo Bogojine si je priborilo prvo točko v srečanju z Dobrovnikom, kar je vsekakor največje presenečenje v tem kolu.

Rezultati: Tišina : Sobota B 2:2 (2:1), Bogojina : Dobrovnik 2:2 (1:0), Nafta B : Turnišče 2:3 (2:1), Pušča : Beltinci 0:2 (0:1).

LESTVICA PO XIII. KOLU

Turnišče	12	10	1	1	60:16	21
Radgona	12	10	1	1	51:19	21
Nafta B	13	7	2	4	39:23	16
Sobota B	13	6	2	5	42:38	14
Beltinci	12	6	1	5	26:15	13
Pušča	12	6	1	5	49:36	13
Ljutomer	12	4	2	6	26:39	10
Tišina	12	3	3	6	38:43	9
Dobrovnik	13	2	2	9	21:54	6
Bogojina	13	0	1	12	8:77	1

In v pionirski ligi?

Vodita Tišina in Turnišče

V drugem kolu tekmovanja za prvenstvo v Pomurski pionirski nogometni ligi so bile v nedeljo odigrane vse tekme. Doseženi rezultati nam kažejo, da bo tekmovanje zelo zanimivo in da bo prvak znan verjetno šele ob zaključku. V A skupini je bilo doslej 12 tekem, od tega se jih je kar 8 končalo z neodločenim rezultatom. Vodeče moštvo Tišine v tej skupini je že ovrglo mišljenje, da moštvi Sobote in Mladosti ne bosta imeli v tej skupini resnejšega konkurenta. Pionirji Sobote so bili na dosedanjih tekmah premalo borbeni, da bi lahko dosegli zmago in z njo tudi obe tekmovalni točki. Presenečajo pa zlasti pionirji Tišine in Pušče. V B skupini je prvak že znan. Moštvo Turnišča je s prepričljivim rezultatom premagalo pionirje Nafte in tako že z drugo zmago zanesljivo vodi na lestvici. Ni pa še znano, kako bodo v borbo za točke posegli pionirji Beltinec.

Rezultati v II. kolu: Tišina : Sobota 0:0, Pušča : Mladost 2:2 (2:0), Radgona : Ljutomer 1:1 (1:0), Nafta B : Turnišče 0:8 (0:5), Dobrovnik : Nafta A 5:1 (3:1).

Trenutni vrstni red na lestvici: A skupina: Tišina 3, Grafičar, Sobota in Pušča po 2, Mladost, Radgona in Ljutomer po 1 točko, skupina B: Turnišče 4, Dobrovnik 2, Nafta A, Nafta B in Beltinci brez točke.

POMURSKA NOGOMETNA LIGA

V nedeljo, 21. maja 1961:

V M. SOBOTI: ob 9. uri Sobota B : Turnišče, del. Škarabot, ob 14. uri Sobota : Mladost (pionirji), del. Koblenzer; v LENDAVI: ob 14.30 Nafta B : Radgona, del. Vajda, na TIŠINI: ob 15. uri Tišina : Pušča (pionirji), del. Ficko, v G. RADGONI: ob 10. uri Radgona : Grafičar (pionirji), del. Kranjec, v BELTINCIH: ob 15. uri Beltinci : Nafta (pionir.), del. Kreslin, ob 16. uri Beltinci : Tišina, del. Kreslin; v LJUTOMERU: ob 15. uri Ljutomer : Bogojina, del. Deškovič, v DOBROVNIKU: ob 16. uri Dobrovnik : Pušča, del. sodnik. Pionirsko B moštvo Nafte ne bo več tekmovalo.

MLADI ŠPORTNIKI V VERŽENSKEM VZGAJALIŠČU

Tudi iz vzgajališča v Veržeju nam sporočajo mladi športniki, da se najbolj razvnemajo za nogomet in rokomet. Nogometno igrišče imajo ob Muri, kjer se tudi sicer radi zadržujejo v popoldanskih urah. Pridno vadijo tudi rokomet pod vodstvom Jožeta Puklavca. V nedeljo nameravajo nastopiti v prijateljskem srečanju z rokometno ekipo iz Beltinec.

Murska Sobota prizorišče republiškega izbirnega tekmovanja

Nad 70 strelcev iz Slovenije

V nedeljo dopoldne je bilo na dvorišču Doma JLA v Murski Soboti republiško izbirno tekmovanje mladinskih in pionirskih ekip za državno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Nastopilo je nad 70 strelcev iz petih okrajev: Ljubljane, Kranja, Celja, Maribora in Murske Sobote. Na tem tekmovanju so se zbrali vrhunski mladi strelci iz vse Slovenije, zato je bilo zanj med tekmovalci in gledalci tudi veliko zanimanje.

Na otvoritvi tega zanimivega tekmovanja so bili poleg številnih strelcev in ostalega občinstva navzoči tudi nekateri ugledni predstavniki ljudske oblasti in družbenih organizacij Pomurja.

Po doseženih rezultatih je ekipno pripadla čast, da bosta zastopali našo republiko na zveznem tekmovanju, ekipama mladincev in pionirjev ljubljanskega okraja. Tudi med pionirji posamezniki je bil prvi Ljubljančan, med mladinci pa je zasedel prvo mesto Celjan. Domači so v ekipnem tekmovanju tako pri pionirjih kot mladincih sicer zasedli peto mesto, kar pa je kljub temu uspeh, če upoštevamo, da so tokrat prvič doma nastopili v družbi najboljših slovenskih strelcev. Da je temu tako, dokazuje tudi naslednji podatek: v mladinski konkurenci so bili domačini samo za 23 krogov slabši od tretje uvrščene tekmovalne skupine in bi prav gotovo dosegli mnogo več, če bi v njihovi vrsti nastopil tudi znani strelec Geza Cigüt, ki je sicer imel pravico do sodelovanja, vendar pa ga zaradi nesporazuma niso vključili v domačo mladinsko ekipo.

Organizatorji so tekmovanje odlično izvedli, za kar so prejeli laskava priznanja osrednjih strelskih voditeljev.

Rezultati: ekipno — mladinci: Ljubljana 1.075 krogov od 1.200 možnih, Kranj 1.042, Maribor 1.031, Celje 1.031, Murska Sobota 1.008 krogov; pionirji: Ljubljana 661, Maribor 659, Celje 648, Kranj 607, Murska Sobota 598 krogov; posamezniki — mladinci: Tatjana Rebolj iz Ljubljane 279 krogov od 300 možnih, Franc Bizjak iz Kranja 272, Marjan Lekše iz Ljubljane 271 krogov itd., med pionirji pa Drago Medved iz Celja 179 krogov od 200 možnih, Marjan Lekše iz Ljubljane 177, Jože Valenščak iz Maribora 174 krogov itd.

Kap. Ivo Perinič

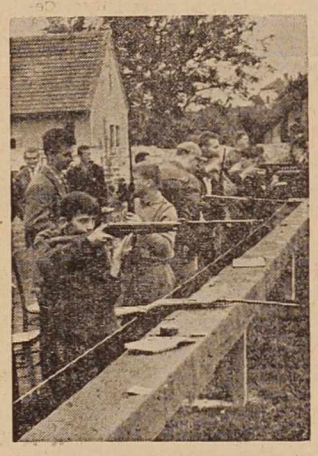

Lov za odločilnimi krogi — zadnjo nedeljo

Naši atleti presenetili v Celju

ŽUNEC: NOV POMURSKI REKORD

V nedeljo je bilo prvo kolo ekipnega mladinskega tekmovanja v lahki atletiki za prvenstvo FLRJ. Na tem tekmovanju so nastopili za mariborski Branik tudi trije atleti iz Pomurja: Oto Žunec, Štefan Antalič in Lojze Logar, ki so tokrat v Celju častno zastopali našo atletiko.

Oto Žunec je v disciplini 110 m čez ovire dosegel svoj osebni in nov pomurski rekord s časom 15,8 sek. ali vmesnim časom 7,9 sek., s čemer je izboljšal dosedanji rekord za 2 sekundi in kot kaže, se bo s tem rezultatom uvrstil tudi v državno mladinsko reprezentanco, ki se bo letos pomerila z Madžarsko. Drugoplasirani v tej disciplini je dosegel čas 16,6 sek. V suvanju 6 kg težke krogle je bil Žunec drugi s 13,33 m, sodeloval pa je tudi v prvoplasirani štafeti Branika na progi 4-krat 100 metrov (poleg njega so še tekmovali Uranjek, Capelj, Rebernik), ki je dosegla čas 46,9 sek. Naš drugi predstavnik Štefan Antalič je pretekel 100 m dolgo progo v času 12,1 sek., v metu 1,5 kg težkega diska se je uvrstil s 40,43 m na 5 mesto, O. Žunec pa s 42,16 m na tretje mesto. Antalič je uspešno sodeloval še v II. šafeti Branika, ki je tudi dosegla zelo dober čas. Lojze Logar je v skupini mlajših mladincev pretekel progo 100 m v času 11,7, dosegel drugo mesto in enak čas kot prvoplasirani v tej disciplini, v daljino pa je skočil 5,93 m.

Pričakovati je, da bodo naši mladi atleti še izboljšali svoje rezultate do II. kola tega tekmovanja, ki bo 28. maja, saj se bodo lahko na to še vestno pripravljali, razen tega pa bodo poprej nastopili tudi na tekmovanju za srednješolsko prvenstvo v M. Soboti.

PRVI TOČKI ZA AGROSERVIS

Mlado rokometno moštvo soboškega Agroservisa tekmuje v II. pomurski rokometni ligi. V nedeljo je zabeležilo prvo zmago. Po dveh porazih — v srečanju z ekipama ŠURS in Trgovca — je v tretjem kolu premagalo rokometno moštvo Pomurja z rezultatom 20:11 (5:2). Upajo, da bo v bodoče šlo še bolje in da se bodo ob koncu tekmovanja usidrali nekje v sredini lestvice. Š. Z.

Skozi beltinsko občino

Kolesarski klub »Prekmurje« iz Beltinec je priredil preteklo nedeljo kolesarske dirke. Nastopilo je okrog 20 vozačev v treh kategorijah. Med člani, ki so dirkali skozi vasi beltinske občine na 34-kilometrski progi, je zmagal F. Forjan iz Gančan z rezultatom 1:03,10, v času zmagovalca pa so prispeli na cilj tudi Jože Gider iz Murske Sobote, Ivan Kavaš iz Beltinec, Alojz Hajdinjak in Andrej Berden iz Murske Sobote.

Mladinci: — proga Beltinci —Gančani, 3 km: Jože Gaber iz Nemčavec 9 minut, 15 sek., Štefan Hozjan 9 min., 46 sek., Štefan Žerdin 10 min., 15 sek., oba iz Trnja. Med pionirji, ki so tekmovali na progi 800 m, so se uvrstili na prva tri mesta: Andrej Mlinarič iz Trnja 3,5 min., Franc Zver 3,11 min., Ervin Škafar 3,16 min., oba iz Beltinec.

LOKACIJA DOLOČENA

Komisija, sestavljena iz športnih strokovnjakov, predstavnikov ObLO in projektantov, je pred nedavnim po daljšem proučevanju določila lokacijo za bodoči športni park v M. Soboti. Novi park naj bi bil na prostoru med kanalom, gozdom in drevesnico blizu podjetja »Vrba« in bi tvoril skupaj s stadionom NK Sobota zaokroženo celoto.

V nedeljo: ODBOJKARSKI TURNIR

V nedeljo, 21. maja ob 8. uri se bo v Domu »Partizan« v M. Soboti pričel velik odbojkarski turnir za prvenstvo Pomurja v okviru Pomurske odbojkarske lige. Na turnirju bo nastopilo 7 članskih moštev (Rakična, soboški internat, Šalovci, Moščanci, Rogašovci, Tišina, Sobota), 8 ženskih in 8 pionirskih moštev. Tekme bodo na treh igriščih. Zmagovalec si bo v vsaki skupini pridobil naslov prvaka Pomurja v tem športu in hkrati tudi pravico nastopati v vzhodnoslovenski odbojkarski ligi.

Če bo v nedeljo slabo vreme, bo turnir prihodnjo nedeljo. Komisija za odbojko poziva vsa prijavljena moštva, da se tekmovanja zanesljivo udeležijo.

RADIJSKI PROGRAM

RADIOTELEVIZIJA - LJUBLJANA

Od 21. do 27. maja

NEDELJA

8.00 Mladinska radijska igra — Victor Hugo: Gavroche; 8.45 Iz albuma skladb za otroke; 8.55 Z zabavno glasbo v novi teden; 9.40 Zbori in samospevi Stevana Hristica; 10.00 Še pomnite, tovariši .. Kosta Nagy — Jefto Sašič: S tovarišem Titom; 10.30 Zabavna glasba jugoslovanskih skladateljev; 10.45 Spoznavajmo svet in domovino! 11.45 V tričetrtinskem taktu; 13.30 Za našo vas; 13.45 Koncert pri vas doma; 15.30 Trije odlomki iz Verdijeve opere Aida; 16.00 Humoreska tega tedna — Veseli motivi v slovenski liriki; 16.20 Orkester Les Baxter vas vodi od pristanišča do pristanišča; 16.40 »Peli so jih mati moja«; 17.30 Radijska igra — Richard Hughes: Nevarnost, Dylan Thomas: Vrnitev; 18.24 Frederick Delius: V poletnem vrtu; 18.40 Štirje pevci — sedem popevk; 20.05 Izberite melodijo tedna! 20.50 Hammond orgle; 21.00 Možart v operi; 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku; 23.05 Schubertiada z domačimi umetniki.

PONEDELJEK

8.00 Poročila; 8.05 Simfonična matineja; 8.40 Popevke se vrstijo; 9.00 Naš podlistek — Noel Favrelière: Odločitev — I.; 9.20 Arije in dueti iz znanih oper; 10.15 Sovjetska zabavna glasba; 10.40 Poje Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Rada Simonitija; 11.00 Po svetu jazza (ponovitev); 11.30 Za otroke; 12.00 Kvintet Niko Štritof; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Franjo Kordiš: Odkazovanje v kmečkem gozdu; 12.25 Zvočni kaleidoskop; 12.45 Dva plesa — dva samospeva; 13.30 Edward Grieg: Variacije na staro norveško romanco; 13.50 Panorama zabavnih melodij; 14.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce — RTV Zagreb; 15.40 Naši popotniki na tujem — J. Zorn: Z našimi od Rima do Pompejev; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.15 Soferjem na pot! 18.00 Sportni tednik; 18.50 Človek in zdravje; 20.00 Z glasbenega biennala v Zagrebu; 22.15 Zaplešite z nami! 23.05 V ritmu današnjih dni; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TOREK

8.00 Poročila; 8.05 Izberite melodijo tedna! 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — Slavko Tiran: Dnevi mladosti; 9.25 Franz Schubert: Dva odlomka iz scenske glasbe; 9.40 Gorenjski vokalni kvintet; 10.15 Šopek hrvatske glasbe; 10.55 Orgle in orglice; 11.00 Iz oper Rossinija in Donizettija; 11.30 Deset minut iz naše beležnice; 11.40 Tako pojo in igrajo v Varšavi; 12.00 Drobne skladbe Borisa Kovačiča; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Dušan Modic: Zaključki posvetovanja sadjarjev; 12.25 Majhni ansambli; 12.45 Trio Rudija Bardorferja; 13.30 Od polke do mamba; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Nušić in birokracija; 14.35 Zborovski prizori iz Wagnerjevih oper; 15.40 Listi iz domače književnosti — Ciril Kosmač: Domovina; 16.00 Torkovo popoldne ob zabavni glasbi; 18.15 Godala v ritmu; 18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45 Izobraževalni obzornik; 20.00 Koncert mladinskega zbora RTV Ljubljana p. v. Janeza Kuharja; 20.30 Radijska igra — Vladimir Majakovski: Stenica; 21.43 Kvartet Jožeta Privška in plesni orkester Erwina Lehna; 22.15 Večer češke glasbe; 23.05 Godala v noči; 23.25 Po svetu jazza; 23.55 Prijeten počitek!

SREDA

8.00 Poročila; 8.05 Mladina poje; 8.30 Aram Hačaturjan: Suita iz baleta »Gayane«; 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 9.15 Zabavna orkestra Raphaele in Alfred Scholz; 10.15 Naši operni solisti v vlogah iz slavnih oper; 11.00 Zabavni potpuri; 11.30 Za cicibane; 12.00 Ansambel Milana Stanteta izvaja pesmi jugoslovanskih narodov; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Jože Spanring: V maju odločamo o pridelku okopavin; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) — Slavko Tiran: Dnevi mladosti; 14.35 Črno in belo; 14.40 »Eno drevce mi je zraslo«; 15.45 Radijska univerza — Letalstvo — I. del; 17.15 Sestanek v sredo; 17.30 Orkester Mantovani; 17.45 Jazz na koncertnem odru; 18.00 Kulturna kronika; 18.45 Tipke in godala; 20.00 Sergej Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže, opera v 4 dejanjih; 22.15 Mladim plesalcem; 23.05 Nočni akordi; 23.55 Prijeten počitek!

ČETRTEK

8.00 Poročila; 8.05 Glasba ob delu; 8.35 Pihalni orkester JLA p. v. Pavla Brzulje; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — Nušić in birokracija; 9.25 Naši mladi virtuozi — z novimi posnetki; 10.15 Iz opernega sveta; 10.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje; 11.15 Dve ruski popevki; 12.00 Rado Simoniti: Kolednica mladinskih brigad; 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Drago Šabec: Zdravstvena zaščita pred svinjsko kugo v organizirani svinjereji; 12.25 Dva operna baleta — Valpurgina noč iz opere Faust, Polovski plesi iz opere Knez Igor; 13.30 Zvočna mavrica; 13.50 Pesmi o tovarišu Titu; 14.05 Nekaj popularnih orkestralnih melodij; 15.40 Iz svetovne književnosti — F. S. Fitzgerald: Veliki Gatsby; 16.00 Veliki zabavni orkestri in vokalni ansambli; 16.20 Pri naših mladih skladateljih; 17.15 45 minut turizma in melodij; 18.00 Manon Vam pripoveduje svojo zgodbo; 18.30 Poje Olivera Marković; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Literarni večer — Titov naprej (anatologija hrvatske književnosti med NOB); 21.25 Dve domači izvedbi; 22.15 Po svetu jazza; 23.05 Zaplešite z nami! 23.55 Prijeten počitek!

PETEK

8.00 Poročila; 8.05 Manj znana dela Ludwiga van Beethovena; Dvanajst plesov, Rondo za klavir in orkester v b-duru; 8.30 S popevkami po svetu; 9.00 Naš podlistek; 9.20 Zbori Vilka Ukmarja; 9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.15 Nekaj slovenskih skladb; 10.35 Melodije za vse; 11.00 Iz Bizetove Carmen; 11.30 Človek in zdravje (ponovitev); 11.40 Romunska in bolgarska zabavna glasba; 12.00 Slovenske narodne poje Tone Kozlevčar, spremlja Avgust Stanko; 12.15 Kmetijski nasveti — inž. J. Ferčej: Izpopolnimo pitanje mladih govedi; 12.40 Pisani zvoki z Dravskega pojla; 13.30 Orkester Ray Conniff ;13.45 Slovenske narodne poje Slovenski oktet; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Andjelka Martić: Lišček; 14.35 Solisti reške Opere izvajajo dela Borisa Papandopula; 15.45 Radijska univerza — dr. Bogdan Brecelj: Kako so nastajale partizanske bolnišnice — II.del; 16.00 Petkovo glasbeno popoldne; 17.25 Od plesišča do plesišča; 18.00 Spomini maršala Tita na začetek vstaje; 18.15 Lepe melodije; 18.30 V dvoranah Svobod in prosvetnih društev — Postojna in Divača; 20.00 Zabavni orkester RTV Beograd; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.30 Z violino skozi čas — 16. oddaja; 21.10 Glasbeni intermezzo; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Ljubljanski jazz ansambel in ansambel Mojmira Sepeta; 22.35 Moderna plesna glasba; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Dela jugoslovanskih skladateljev.

SOBOTA

8.00 Poročila; 8.05 Glasba ob delu; 8.25 Iz vsakega žepa nekaj; 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Andjelka Martić: Lišček; 9.25 Popevke in plesni ritmi; 10.15 Bruno Bjelinski: Koncert za klarinet in godalni orkester; 10.55 Harfa in kitara; 11.00 Po svetu jazza (ponovitev); 11.30 Pionirski tednik; 11.50 Otroci izbirajo pesmico; 12.00 Trio Slavka Avsenika; 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Drago Šabec: Kako rediti svinje plemenice in kako vzrejati pujske v kooperaciji z družbenimi posestvi; 13.30 Igra pihalni orkester Ljudske milice p. v. Rudolfa Stariča; 13.50 Od arije do arije; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Igramo za vas; 16.40 Moški zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja; 17.15 Po kinu se dobimo; 17.45 Iz filmov in glasbenih revij; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Bedrich Smetana: Vltava, simfonična pesnitev iz cikla »Moja domovina«; 18.30 Pozdrav z gora; 18.45 Okno v svet; 20.00 Kar si kdo želi . . . (v narodnem tonu); 20.20 Melodije raznih dežel; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Do polnoči v plesnem ritmu.

Radio Murska Sobota

NEDELJA

12.00 Razgovor z volivci, lokalna poročila; 12.20 Domači zbori in ansambli; 12.30 Obvestila, reklame; 12.40 Oddaja v madžarskem jeziku; 13.00 Želeli ste, poslušajte!

PONEDELJEK

17.00—17.15 Športna poročila, oddaja za mladino, obvestila.

TOREK

17.00 Lokalna poročila, obvestila, reklame; 17.25 Oddaja v madžarskem jeziku; 17.35 Glasbeni spored.

ČETRTEK

17.00 Lokalna poročila, obvestila, reklame; 17.25 Oddaja v madžarskem jeziku; 17.35 Želeli ste, poslušajte!

SOBOTA

17.00 Naš sobotni sprehod; 17.15 Obvestila, reklame; 17.30 Želeli ste, posušajte!

Radio Murska Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 5.00—8.00 in od 15.00—23.00, ob nedeljah in praznikih pa od 6.00 do 23.00 ure.

V nedeljo, 21. maja 1961

ČLANI — II. LIGA: Pomurje : Ljutomer, v soboškem Domu »Partizan« ob 11,15, sodnik Martinuzi; Tekstilec : Agroservis, tekma preložena na 18. junij; Trgovec : ŠURS v soboškem Domu »Partizan« ob 10. uri, sodnik Šefer.

ČLANICE — II. LIGA: Tekstilec : ESS, tekma preložena na 25. maj.

PIONIRKE: Ljutomer : Faboš v Ljutomeru ob 11. uri, sodnik Ambruš, Cankova : Mladost na Cankovi ob 10. uri, sodnik Bratuš.

TEKMOVANJE ZA SREDNJEŠOLSKO PRVENSTVO — ČLANI: Gimnazija : ESS pri soboški II. osemletki ob 8. uri, SKŠ Rakičan : Učiteljišče ob 8. uri v soboškem Domu »Partizan«; finalna tekma ob 10.45. Članice: Gimnazija : ESS ob 9. uri pri soboški osemletki II; ŠZD : Učiteljišče pri soboški osemletki II ob 9.45; finalna tekma ob 11.30. Moški: Vajeniška šola Lendava, ŠUT in ŠURS Murska Sobota bodo igrali tekme v času med 21. in 28. majem 1961.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 19. maja — Vitoslav
Sobota, 20. maja — Bernard
Nedelja, 21. maja — Dan JVL
Ponedeljek, 22. maja — Milena
Torek, 23. maja — Željko
Sreda, 24. maja — Cvetko
Četrtek, 25. maja — R. d. m. Tita

POZDRAV IZ KANADE

Gasilcem iz Brezovice želi veliko uspehov, predvsem pri gradnji novega gasilskega doma, nekdanji član društva

Jože Špilak,
Kanada

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža in očeta

HABNCHTA

se najlepše zahvaljujemo kolektivu Nafte in DPD »Svoboda« za poslovilne besede, vsem darovalcem vencev in vsem, ki so sočustvovali z nami.

Lendava, 17. maja 1961
družina Habncht

KINO

MURSKA SOBOTA — od 19.—21. maja ameriški barvni kinemaskopski film: »Čas življenja in čas smrti«; od 22.—23. maja španski barvni vistavisionski film: »Prodajalka vijolic«; od 24.—25. maja slovenski film: »Tri četrtine sonca«.

SLATINA RADENCI — od 20.—21. maja ameriški barvni kinemaskopski film: »Risarka modelov«; 25. maja češki film: »Peto kolo«.

LJUTOMER — od 20.—21. maja ruski barvni film: »Vohun«; od 24.—25. maja francoski film: »Tatovi draguljev«.

GORNJA RADGONA — od 20.—21. maja domači barvni vistavisionski film: »Bolje je vedeti«; od 24.—25. maja nemški film: »Nedokončana zgodba«.

ŠALOVCI — od 20.—21. maja angleški barvni film: »Pesem mrtvim ljubimcem«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — od 20 do 21. maja sovjetski film: »Tihi don II. del«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — od 20.—21. maja italijanski film: »Slepa deklica iz Lorenta«.

Mali OGLASI

V nedeljo, 21. maja ob 9. uri bo na dvorišču Kmetijskega gospodarstva v Beltincih

licitacija raznega starega kmetijskega orodja

V nedeljo, 21. maja ob 10. uri bo v upravi Kmetijskega gospodarstva v Beltincih licitacija za rušenje starih gospodarskih objektov (šup, cvetličnjaka). Delo bo oddano najboljšemu ponudniku. O-528

Komisija za sprejem in odpuščanje delavcev pri Mlinskem podjetju v Murski Soboti razpisuje naslednja delovna mesta:

1. 6 delovnih mest za kvalificirane peke
2. 2 delovni mesti za nekvalificirane delavce
3. 1 delovno mesto za skladiščnika v pekarni
4. 1 delovno mesto za mezdnega knjigovodjo

Pogoji: Pod tč. 1 kvalificirani pekovski delavci z nekaj let delovne dobe; pod tč. 3 nižja strokovna izobrazba in pod tč. 4 srednja strokovna izobrazba z nekaj let prakse. Plača po Pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Nastop službe pod tč. 4 takoj ali po dogovoru, ostali 1. avgusta 1961. Prošnje s kratkim opisom dosedanjega službovanja pošljite do 5. junija 1961 na upravo podjetja.

KOMISIJA ZA SPREJEM IN ODPUŠČANJE DELAVCEV

Komisija za razpis mest direktorjev in upravnikov gospodarskih organizacij Občinskega ljudskega odbora Lendava razpisuje na podlagi člena 21 Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ, št. 52/57) mesto

upravnika gostinskega podjetja »Park« Lendava
upravnika gostišča »Nafta« Lendava
upravnika podjetja »Mehanika« Lendava
direktorja Komunalne banke Lendava

Pogoji: Pod točko 1—2 najmanj kvalificiran gostinski delavec s 3 leti prakse v vodenju gospodarske organizacije;
pod točko 3 najmanj srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse v vodenju gospodarskih poslov;
pod točko 4 najmanj srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse v vodenju gospodarskih poslov.

Osebni prejemki po Pravilniku o osebnih dohodkih. Ponudbe pošljite občinskemu ljudskemu odboru najpozneje v 15 dneh od dneva razpisa. O-535

Komisija za sprejem in odpust delavcev in uslužbencev

Industrijskega podjetja

„ŽICA“ LJUTOMER

razpisuje delovna mesta:

7 KLJUČAVNIČARJEV

(srednjekvalificiranih)

Pogoji: ključavničarji s pomočniškim izpitom.

Vsi interesenti naj vložijo pismene ponudbe na upravo podjetja do 31. maja 1961.

ENOSTANOVANJSKO HIŠO v središču Murske Sobote, komfortno, prodam. Naslov v upravi lista. M-532

HIŠO, novo grajeno, takoj vseljivo, ugodno prodam. Sečko, Temlinova, Murska Sobota.

MOTORNO KOLO znamke NSU Prima 150 ccm, zaradi bolezni prodam. Plačljivo lahko tudi s čekom. Lovro Martinjak, Turnišče 12. M-537

OKUSEN SADJEVEC Vam nudi v vseh količinah Vinogradniško gospodarstvo KAPELA — SLATINA RADENCI. M-539

BENCINSKI MOTOR znamke »Sandling« 8 KS v dobrem stanju po ugodni ceni prodam. Naslov v upravi lista. M-510

ŠTEDILNIK beli (češki) znamke »Mora«, električni kuhalnik na 2 plošči in električni pekač ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-511

KMETOVALEC in muzikant, star 50 let, želi poročiti žensko srednjih let. Informacije v upravi lista. M-512

TELICO, rodovniško, od dobre mlekarice in bika Demona, proda Kuhar, mlinar, Puconci.

MOTORNO KOLO DKW 350 ccm v dobrem stanju prodam ali zamnejam za manjšega. Časar, Černelavci 59. p. M. Sobota.

STANOVANJSKO HIŠO zidano z gospodarskim poslopjem in 4,5 ha zemlje v bližini hiše ugodno prodam. Martjanci 5.

DEKLE od 10—14 let, s starši ali brez staršev, želim posvojiti. Naslov v upravi lista. M-515

SVINJO, BREJO, 2 leti staro, domače pasme, prodam. Vprašati v Rakičanu štev. 64. M-520

MOTORNO KOLO DKW 125 ccm, dobro ohranjen, ugodno prodam .Naslov v upravi lista. Cena 110.000 din. Lahko se plača s čekom. M-521

MOČNO POLICO, 2,30 x 2 x 50 cm in črpalko za vodo, ročno, poceni prodam. Vprašati pri Zupe Anici, Ljutomer. M-523

STEDILNIK, na drva, prodam. M. Sobota, Lendavska 25.

MOTORNO KOLO, NSU Prima, 3.500, zaradi bolezni ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

50 AROV NJIVE na Cvenu prodam. Naslov v upravi lista. M-524

BENCINSKI MOTOR 4—5 KS v dobrem stanju prodam. Franc Kovač, zidar, Grad. M-525

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče štiričlanska družina, Dobra plača, lastna soba. Kopitar, Ljubljana, Stožice, Gorjančeva 12. M-530

STROJEPISKO z znanjem stenografije sprejmemo v službo. Plača po dogovoru. Ponudbe na PTT podjetje, Murska Sobota.

PREKLIC

Podpisani Franc Banko iz Dankovec preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel proti Matiji Štukel iz Moščanec.

ZAHVALA

Zahvaljujem se primariju dr. Vrbnjaku za uspešno opravljeno operacijo, asistentom, medicinskim sestram Angeli Zorko, Agati Lebar in bolničarjem Jošku, Aleksiju ter ostalim pa za vso skrb in požrtvovalnost.

Jakus Natal
žel. tehnik v pokoju

RAZPIS

Mladinci!

INDUSTRIJSKA KOVINARSKA ŠOLA PRI TOVARNI AVTOMOBILOV MARIBOR

razpisuje

za šolsko leto 1961/62 sprejem učencev za strugarje, rezkarje, brusilce, avtokleparje, kovače, avtomehanike, strojne ključavničarje, orodne ključavničarje, konstrukcijske ključavničarje in tehnične risarje.

Učna doba traja tri leta.

Kandidati morajo biti državljani FLRJ in stari 14 do 18 let. Dokazati morajo, da so z uspehom dokončali 8. razred osemletke.

Rok za prijavo je do 20. junija 1961.

Učencem, ki uspešno zaključijo Industrijsko kovinarsko šolo pri TAM, je zagarantirana takojšnja zaposlitev v TAM, Metalni ali Elektrokovini. Po triletnem šolanju v Industrijski kovinarski šoli lahko nadaljuje vsak, ki to želi, šolanje v šolah višje stopnje.

Pri šoli je lepo urejen dom, posluži se ga lahko vsak kandidat, ki vplača mesečno 8.000 din vzdrževalnine.

Socialno ogroženi kandidati lahko zaprosijo pri socialnih organih svoje občine za podporo.

Kandidati se morajo zglasiti osebno pri vodstvu Industrijske kovinarske šole pri TAM dne 28. junija 1961 ob 7. uri. Sprejem bo trajal tri dni. Kandidati iz drugih krajev bodo stanovali v domu učencev.

Interesenti morajo predložiti: 1. lastnoročno napisano in s kolekom za din 50 kolkovano prošnjo z natančnim naslovom (mesto, kraj, ulica, hišna številka in pošta). 2. zadnje šolsko spričevalo. 3. lastnoročno napisan življenjepis.

Vsi učenci prejemajo mesečno nagrado, in sicer v I. letniku din 2.500, v II. letniku din 3.000 in v III. letniku din 3.500.

Odlični učenci prejemajo za 40 odstotkov, prav dobri pa za 20 odstotkov višjo nagrado.

Vsak kandidat lahko uporablja objavo za 75-odstotni popust na železnici (obrazec K-17). Objavo lahko kupi vsak kandidat pri najbližji železniški postaji. Objava je veljavna, če jo pred uporabo potrdi vodstvo šole, ki jo je kandidat obiskoval.

Pojasnjuj razpis tudi drugim!

UPRAVA INDUSTRIJSKE KOVINARSKE ŠOLE PRI TAM MARIBOR

Ob 10- letnici svojega obstoja in delavskega samoupravljanja v podjetju se

„AGROTEHNIKA“

EXPORT-IMPORT

LJUBLJANA, TITOVA CESTA 19 in 29

s poslovalnicami

Maribor, Meljska 5 Celje, Aškerčeva 19

in predstavništvom v Beogradu, Karadjordjeva ul. 71, najtopleje zahvaljuje vsem, ki so v minulem obdobju z njo poslovno, strokovno ali kako drugače sodelovali in ji izkazovali svoje zaupanje. To sodelovanje in zaupanje želimo ohraniti tudi v prihodnje, da bi nam bilo omogočeno kar najbolj vsestransko, solidno in pravočasno oskrbovati naše kmetijstvo in gozdarstvo z vsem potrebnim reprodukcijskim materialom, stroji, napravami, umetnimi gnojili, sredstvi za varstvo rastlin in rezervnimi deli.

OPOZORILO! Ob 10-letnici bo podjetje začelo izdajati svoj poslovno-strokovni vestnik »Agrotehnika«, katerega prva številka bo izšla te dni. To številko bomo razposlali v več izvodih na vse kmetijske zadruge, kmetijska posestva, gozdarske uprave in podjetja, kmetijske šole vseh stopenj in inštitute. Vestnik je namenjen vsem tistim uslužbencem, ki jih poslovno ali strokovno zanima naše blago. Če bi pomotoma koga prezrli, prosimo, naj pismeno javi svoj naslov in funkcijo v službi, da bi mu lahko vestnik dostavili, kolikor nam bo to omejena naklada dovoljevala.

Z A H V A L A

vsem, ki so ob prerani in bridki izgubi najine zlate male

MAJDICE

z nama sočustovali, jo spremili na zadnji poti in ji prekrili grob s cvetjem in venci. Prisrčna hvala vsem sorodnikom, družinam Žižek, Trplan, Šarkanj, Pertoci, kolektivu »Goričanka«, soboški godbi in učiteljstvu Petrovci-Šalovci.

Šalovci, 5. maja 1961

Mamica in očka

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR, DIREKCIJA ZA CESTE, MURSKA SOBOTA

o b v e š č a

da bo cesta III/1954, t. j. Ljutomer—Radomerje—Ivanjkovci, od vključno 25. maja 1961 do 30. maja 1961 zaprta za ves promet.

Upravni odbor Trgovskega podjetja »USNJE«, Murska Sobota

razpisuje delovno mesto

poslovodje

v poslovalnici »RUNO« na Titovi cesti št. 12

Nastop službe s 1. julijem 1961. Pismene ponudbe pošljite na UO podjetja do 1. junija 1961. O-538

Carter Dickson:

Kje je umrl Randolph?

Orkestri so igrali in sijalo je sedmero sonc; a to se je dogajalo samo v glavi in srcu Ronalda Denhama. Smehljal se je čuvaju parkiranih avtomobilov pred klubom Regency, ki mu je pomagal v taksi. Smehljal se je šoferju taksija. Smheljal se je nočnemu vratarju, ki mu je pomagal stopiti iz avta pred njegovim stanovanjem na Sloane Streetu, in čutil je neustavljivo silo, dajati bankovce vsem, ki so mu prišli pred oči.

Vendar bi Ronald Denham zanikal, če bi mu rekli, da je preveč popil. Res je bilo, da se je udeležil razkošne fantovščine in je proslavljal poroko Jimmyja Bellchestra. A Denham si ne bi dal dopovedati, da ga je premagalo kaj drugega od duhovnih stvari; svojo neverjetno vzdržnost je bil dokazal že s tem, da je odšel s fantovščine ob času, ko se je večina povabljencev še zabavala.

Kakor je bil poudaril v govoru na fantovščini, je manjkal samo še mesec dni do lastne poroke z gospodično Anito Bruce. Anita je živela v istem bloku in v istem nadstropju kot on. To dejstvo ga je med potjo domov zelo poživljalo. Podobno kot večina ljudi v takih okoliščinah, je tudi Denham čutil nezadržno potrebo, da bi prebujal ljudi sredi noči in se pogovarjal z njimi. Spraševal se je, ali bi moral prebuditi Anito. Ali ob vsem zanosu se je odločil, da je ne bo, in počutil se je svetniško dober. Niti Toma Evansa, s katerim sta živela v istem stanovanju, ne bo zbudil, čeprav je ta resni mladi mož običajno delal toliko časa v uradu, da je Denham prihajal domov pred njim.

(Nadaljevanje na 8. strani)

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in glavni urednik JOŽE VILD — Odgovorni urednik JUŠ MAKOVEC — Urejuje uredniški odbor — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon 138 — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Naročnina celoletna 600 dinarjev, polletna 300 dinarjev, za inozemstvo letna 1500 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki v Murski Soboti št. 605—11

1—365

Obisk pri zveznem sabljaškem trenerju Stjepanu Kerecu v Drakovcih

„Znova bom segel po sablji“

Pred kratkim smo obiskali Stjepana Kereca, zveznega sabljaškega trenerja, ki preživlja jesen svojega življenja v Drakovcih. Kerec je eden od treh še živih jugoslovanskih mojstrov sabljanja, ki mu tudi sedaj pri 76. letih ne manjka načrtov in vneme.

Stjepan Kerec je po narodnosti Hrvat. Rodil se je v Varaždinu in se že v sedmem letu začel ukvarjati s sabljanjem. V mladosti je končal sabljaško šolo v Dunajskem Novem mestu in postal učitelj sabljanja na akademiji vojne mornarice. Na tem mestu je ostal vse do leta 1912, ko je odšel v Leipzig, kjer je z delom nadaljeval vse do konca I. svetovne vojne. Takrat se je vrnil v Varaždin, kjer je prevzel mesto predavatelja telesne vzgoje in učitelja sabljanja na gimnaziji. Leta 1922 je odšel v Zagreb, kjer je skupno s priznanimi športnimi delavci delal za napredek sabljaškega športa. Leta 1927 je zopet odšel v Leipzig in nato v Hamburg, kjer je bil učitelj sabljanja vse do začetka II. svetovne vojne. Po osvoboditvi se je vrnil v Zagreb

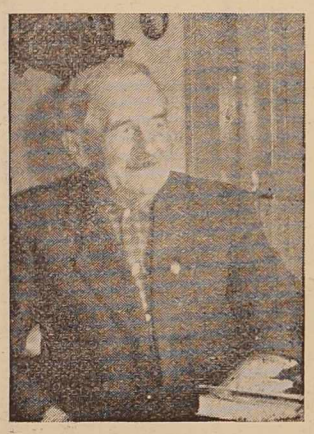

ter tam nadaljeval s svojim delom. To bi rad napravil že mnogo prej, vendar so takrat, ko je bil v inozemstvu, domače strokovnjake zapostavljali. Leta 1951 je izdal strokovno knjigo pod naslovom »Mačevanje«, ki je prevedena tudi v nemščino in je bila takoj razprodana. Po zadnji vrnitvi iz tujine je njegov ugled v domovini narastel in tako deluje še danes kot zvezni sabljaški trener, čeprav je že upokojen. Med 83. svetovnimi mojstri je vključen v Internacionalno združenje sabljačev v Parizu. Letos bo imelo združenje kongres, na katerega je že dobil povabilo.

Sabljaški mojster Kerec pa je, kakor smo že omenili, še vedno poln načrtov. Leta 1962 namerava oditi na Visoko športno šolo, kjer bo zopet prijel za tako priljubljeno sabljo in začel vzgajati kader za poučevanje tega športa, ki je v zadnjem času zamrl. Omeniti pa moramo, da se kljub letom, ki jih ima za sabo, še često odpelje s kolesom v Zagreb in ostale kraje, če pa je potrebno, pa nažene strah v kosti tudi vročekrvnežem, saj je med drugim strokovnjak tudi v boksanju in judo športu. Še danes se rad spominja boksarskega turnirja v Zagrebu leta 1921, ko se je zaradi odsotnosti zagrebškega boksarja pomeril z znanim dunajskim boksarjem težke kategorije Rossom, ki ga je pred nastopom dobrohotno posvaril, da je slab in da bo že s prvim udarcem napravil iz njega palačinko. Čeprav je bil v primerjavi z nasprotnikom mnogo manjši, je presenetil publiko s svojo zmago. In še mnogo drugega nam je pripovedoval, ko smo sedeli za njegovo mizo v Drakovcih, vendar že to pove dovolj, da je imel res burno življenje in kljub temu še vse do danes ostal zvest sablji, ki jo namerava kmalu zopet prijeti v roke. In še nekaj naj zapišemo: sabljaški trener Stjepan Kerec nam je ob odhodu izrazil pripravljenost, da bi tudi v M. Soboti razvil sabljaški šport, če bi bilo dovolj interesentov.

Poslovili smo se in mu zaželeli še mnogo krepkih in polnih let!

-ko

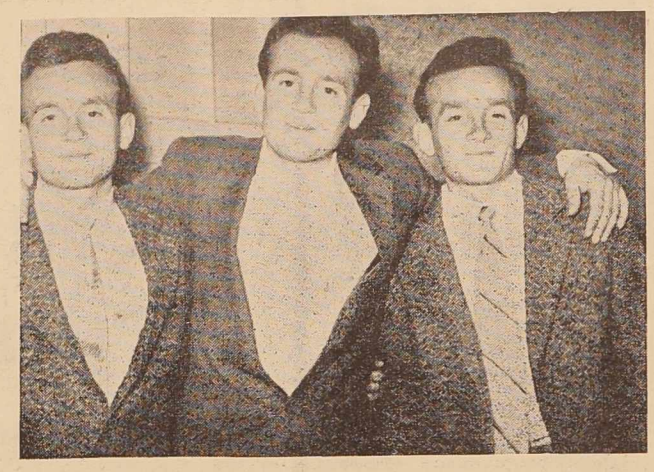

Trije bratje Šedlingerji: Tomaž, Peter, Andrej — vsi učitelji v Soboti, Rakičanu in na Razkrižju. In kaj je pri tem zanimivega? Da so trojčki! (Foto: M. Vajs)

Vas, pisana kot Evropa

To je fruškogorska vas Vrdnik, kjer je rudarska kolonija. Sestavljena je iz rudarjev vseh narodnosti, prevladujejo pa Slovenci. Domačini si ne izbirajo rudarskega poklica, temveč rajši »vozijo« za rudnik in prodajajo pridelke svojih njiv, vinogradov in sadovnjakov. Stara kolonija je sestavljena pretežno iz Slovencev, ki jih je preko 600.

Prvi naseljenci iz Slovenije so prišli v Vrdnik s »trebuhom za kruhom« že pred 90 leti. Postali so dobri sremski rudarji. Oni tudi najdosledneje prenašajo rudarsko tradicijo. Govorijo, da se je neki Slovenec iz družine Lesjakov preselil sem že pred 100 leti. Iskal je premog po Fruški gori. Po njem se imenuje danes vzpetina nad rudarsko delavnico Lesjakov hrib.

Nova kolonija je nekaj deset let mlajša in je prebivališče vrdničkih rudarjev vseh narodnosti. Poseben svet je »vas«. To so ljudje, ki nočejo v rudnik in se ukvarjajo s poljedelstvom. Posebnost je tudi to, da se upokojeni rudarji ne odselijo, ampak ostanejo kar v mestu. Spričo tega je bilo veliko pomanjkanje stanovanj, sedaj pa novodošli rudarji zidajo svoje hiše s pomočjo posojila.

POSLEDNJI LJUBLJANSKI KOČIJAŽI PRODAJAJO SVOJE KONJE

Pred nekaj leti je slovela Ljubljana ne samo po kolesih, temveč tudi po kočijah in vprežnih vozilih. Ta vozila so križarila po vseh ulicah in se zaustavljala po vseh mestih. Pred letom ali dvema pa so kočije izginile z glavnih ulic, letos pa tudi iz mesta. To je zadelo, razumljivo, nekoliko stotin kočijažev, ki so celo stoletje preživeli na vozu z gumijastimi kolesi. Žalostni so se poslovili od kočij in konjev in se zaposlili kot delavci po tovarnah ali kot vratarji po ustanovah.

Pred desetletji so bili kočijaži v Ljubljani zelo cenjeni ljudje. Bilo jim je dovoljeno pristajati po vseh mestnih trgih, za konje pa so imeli posebne staje sredi mesta, ki so ohranjene še danes, a jih uporabljajo v druge namene. V dobi Prešerna in Cankarja so bile kočije najhitrejše prevozno sredstvo v mestu. Vsak kočijaž je imel voz in fijaker, ki je bil v tedanjih časih bogastvo. Ko so se pojavila kolesa in avtomobili, so se mnogi kočijaži morali odreči svojih kočij. Med njimi pa so bili tudi pogumni, ki so se borili in ohranili do današnjih dni.

V današnjih atomskih časih ni več prostora za kočije. Konec je kočijaške dobe, ker njihovih 5 km na uro ne more tekmovati z brzino avtomobila in dinamiko življenja v mestu. Zadnji kočijaži prodajajo konje in vozove ter staje kmetom, svoje otroke pa vpisujejo v šole in jih usmerjajo v druge poklice.

BANKET V STEKLENEM SODU

V severnem delu Banata leži Čoka, ki je znana izven naše dežele po kakovostnih proizvodih iz mesa in po izvrstnih vinih, ki so dobila že mednarodna priznanja. Vse do zadnje vojne je bila cela vas last bogatega veleposestnika Ledererja, ki je brezbrižno živel v svojem gradu.

Ta grad je še danes v Čoki in pripovedke o njem še danes niso prenehale. Govori se, da je zadnji Lederer imel prijateljske zveze z ministri, generali in s predsedniki vlade v stari Jugoslaviji. Kadar so ga ti obiskali, so pojedine in rajanja trajale nekaj dni in noči nepretrgoma. To je trajalo do leta 1941, ko je Lederer skrivnostno izginil.

Po okupaciji Banata je za bogastvo Čoke zvedel Herman Göring, maršal letalstva nemškega Reicha. Ker so mu tamkajšnji vinogradi ugajali, prav tako kot tovarna salam, si je posestvo prisvojil. Po osvoboditvi Čoke je nastal kmetijski kombinat Čoka. Klet tega posestva lahko sprejme 250 vagonov vina — 160 v lesenih in 90 v steklenih sodih. Sodi so razsvetljeni z neonsko razsvetljavo, tako da je videti klet kot naselje, ki ima namesto hiš sode.

Med steklenimi sodi je tudi eden, ki lahko sprejme 6 vagonov vina. Kletar Ištvan Novotni se še spominja, da je priredil Lederer v tem sodu banket. V sodu so bili znanci in znanke z Dunaja — plemiči, baroni, grofi in orkester, ki je zabaval. Orgije so trajale do nezavesti, potem pa so sod napolnili z vinom in ga zaprli. Klet v Čoki pa ne slovi samo po teh orgijah, saj je v upravi kombinata Čoka 50 zlatih in srebrnih medalj, plaket in diplom z mednarodnih sejmov in razstav. Mnogi ne bodo verjeli, da črno, gosto vino »merlo« iz Čoke zdravniki še danes priporočajo slabokrvnim osebam.

DROBNE ZANIMIVOSTI

»ZLATE« RIBICE V FIESSI

Sladkovodno jezero v Fiessi pri Piranu leži blizu morske obale. Zaradi svojega edinstvenega položaja in tudi kot prirodni fenomen je postalo prava atrakcija za obiskovalce tega že znanega slovenskega letovišča.

Sedaj je postalo jezero še bolj zanimivo zaradi »zlatih« ribic, ki so se zadnja leta razmnožile v njem. Ta vrsta rib ni užitna. Lovijo jih samo z mrežami in jih prodajajo ljubiteljem akvarijev za okras v hiši.

LADJA NAD VODENIM VULKANOM

Poleg otoka Vanua Leva, enega največjih otokov na Fidžiju, je brizgnila v zrak velika množina vode. Steber vode je bil visok okoli 30 m in je bil viden iz velike daljave. Ugotovili so, da je na tem mestu izbruhnil velik podvodni vulkan. Ko je prišlo do izbruha vulkana, je nastala močna plima. Ameriška ladja »Fidelity«, ki je bila ob času izbruha nedaleč od vulkana, se ima zahvaliti za svojo rešitev samo hitremu manevriranju.

PREPLAŠENI KONJI IZZVALI NESREČO

50-letna Julijana Tot in njena 13-letna hčerka sta se peljali s kolesi iz Bačkega Bezdana k sorodnikom preko Donave na baranjsko stran. Medtem ko sta se peljali skozi vas Kneževi vinogradi, je pripeljal nasproti vprežni voz. Konji so se koles ustrašili, ju prevrgli in kolesarki pohodili. Nepoznan primer, da bi se konji ustrašili koles. Mati in hči se borita s smrtjo v osiješki bolnišnici.

SONČENJE BREZ OPEKLIN

Neko podjetje v ameriški državi Virginija je izdelalo posebno luč za sončenje, ki ne povzroča opeklin na koži. Izdelek omenjenega podjetja omogoča, da se lahko podvržejo sončenju tudi osebe, ki so občutljive za toploto in tudi majhni otroci.

OPTIMIZEM PA TAK

Radomir Sebič iz Župskega Aleksandrovca, ki dela in živi s svojo ženo Danico kot gostilničar v vasi Velika Drnova, je postavil na pokopališču v Aleksandrovcu sebi in ženi spomenik. To sicer ni nič posebnega, zanimivo pa je to, da si je dal poleg letnice rojstva vklesati tudi letnico smrti. Iz številk je razvidno, da misli živeti 99 let.

V NAVADNI KADI PREKO ROKAVSKEGA PRELIVA

Neki 19-letni angleški študent se je odločil, da bo preplaval Rokavski preliv na originalen način – v navadni kadi. Kad bo imela v notranjosti majhen motor. V kadi bo sam, spremljala pa ga bo množica novinarjev in fotoreporterjev v udobnih motornih čolnih.

NAIVNI JASTREB

Jastreba ni lahko ubiti niti iz puške, a kje šele prijeti živega, ker se mu je težko približati. Dragi Todorović iz Male Ježevice pa je vendarle prinesel v Požego živega jastreba.

Dragi se je poslužil zvijače. Jastreb mu je pred tem odnesel kokoš, Dragi pa je vedel, da se ropar vrača še enkrat na mesto, kjer je ugrabil svoj plen. Zato je nastavil past in jo zakril s kokošjim perjem. Ko se je jastreb zopet spravil na »kokoš«, ga je past zgrabila in se zaprla. Naivni jastreb je drago plačal svojo požrešnost.

PANIKA V GOREČI KINODVORANI

V Santiagu, glavnem mestu države Chile je zajel požar eno najnovejših kinodvoran. Ko je nekdo zaklical, da gori, je nastala nepopisna panika, v kateri je množica pohodila dva gledalca. Poleg obeh gledalcev, ki sta umrla, je bilo težje in lažje ranjenih še 25 gledalcev, ki so se poskušali rešiti na vse načine. Nekateri so celo skočili z 18 m visoke strehe na množico, ki je panično bežala iz goreče zgradbe.

SPOROČILO POD ZNAMKO

Slavko Tešič, kmet iz Bariča je poslal kot vojni ujetnik iz Saarbrückena v Nemčiji svojemu očetu Iliji nenavadno pismo. Za razliko od drugih pisem je bila nalepljena na papirju znamka in poleg mnogih stavkov je bil še stavek: »Ko dobite pismo, odkrijte opeko na hiši.« Četudi je bil nepismen, je Slavkov oče takoj vedel, katero »opeko« Slavko misli. Rekel je vnuku, naj previdno odlepi znamko na pisemskem ovitku. Pod znamko je bilo napisano: »Hitler bo sigurno izgubil vojno. Zmaga je naša!«

Zaradi tega je bilo pismo tudi oddano.

REKA, KI JO JE POŽRL KRAS

Dalmatinska reka Krka je imela včasih še en pritok, ki ga danes ni več. To je bila rečica Marica, katere izvor je bil pri Parčidžinih. Ustje je imela pri današnjem samostanu »Krka«, tri kilometre od Kistarja. Še danes je moč videti kanjon, kjer je bilo korito Marice.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Nekaj minut pred polnočjo je torej zajadral v avlo Medičejske palače, kakor se je reklo bloku, v katerem je stanoval. Pearson, nočni vratar, je stopil z njim k avtomatičnemu dvigalu.

»Vse v redu, gospod?« je šepetaje vprašal Pearson. Denham mu je zagotovil, da je vse čisto v redu in da je sijajen človek.

»Saj ... saj vas nima, da bi zapeli, kajne, gospod?« je s tesnobo v glasu iztisnil Pearson.

»Da vam po pravici povem,« je rekel Denham, ki prej ni niti pomislil na to, »ima me. Pearson, vi ste polni sijajnih idej. Ampak nikar ne pojva česa nespodobnega, Pearson. Dajva nekaj, kar kaže žlahtno čustvo, nekaj takega kot ...«

»Veste kaj, gospod,« je zaprosil Pearson, »če bi bil na vašem mestu, ne bi pel. *On* je zgoraj, veste. Mislili smo, da pojde danes popoldne za teden dni v Manchester, a si je premislil. Zdaj je zgoraj, da.«

To strašno namigavanje se je nanašalo na samodržca Medičejskega, Cellinijevega, Burbonskega dvora in petih, šestih drugih velikih stanovanjskih blokov. Sir Rufus Armingdale, veliki kan stavbarjev, je ne samo napolnil London z opremljenimi stanovanji, ki so pomenila zadnjo besedo razkošja po nizki ceni, ampak je, ponosen na lastne stvaritve, tudi sam stanoval v njih.

»Nobenega posebnega stanovanja zame,« je baje govoril z zanosno dvignjeno roko. »Ne dvorca v Surreyu ne koč na Park Lanu. Kar navadno stanovanje; in niti ne najdražjega. V takem se počutim najudobneje in v takem me boste našli.«

Glede na vse dobre strani Armingdalovih opremljenih stanovanj ljudje niti njegovim samodržnim zakonom niso posebno zamerili. Tudi mu ni mogel nihče zameriti dejstva, da so bila stanovanja v vsakem bloku opremljena do pičice enako, in da je pohištvo moralo ostati na mestu, ki ga je določil Rufus Armingdale. Medičejski dvor je pomenil renesanso, Burbonski dvor slog Ludvika XV.: stolp sob, podobnih razkošnim celicam, ki so se ločile druga od druge samo po kakem ornamentu na mizi ali po stenski sliki.

A sir Rufus je oddajal v najem tudi slike, ki jih ljudje niso odobravali. Glede na to, da je bil sam tudi neke vrste zbiralec umetnin in so ga v lastnem stanovanju večkrat fotografirali z njegovim najljubšim Greuzom ali Corotom, je to vzbujalo rahlo nezadovoljstvo. Siru Rufusu Armingdalu ni bilo mar ali ste najeli katero od njegovih stanovanj ali ne — to je vaša stvar. Bil je pač tak človek.

Sicer se seveda ne bi zgodilo, kar se je zgodilo Ronaldu Denhamu. Vrnil se je s fantovščine; upošteval je Pearsonov nasvet, naj ne poje; z avtomatičnim dvigalom se je odpeljal v drugo nadstropje; in stopil je v stanovanje, za katero mu je šampanjec povedal, da je njegovo.

Da se je odpeljal v drugo nadstropje, je čisto gotovo. Pearson ga je videl, ko je pritisnil prst na pravi gumb v liftu. O vsem drugem pa se ne more reči nič gotovega, zakaj zgornja veža je bila v temi. Denham je odprl vrata — ali s ključem ali so se vdala sama — in si čestital, da je prišel domov.

Začutil je, da se mu malo vrti. Znašel se je v majhni predsobi, kjer so bile luči prižgane. Še trenutek in moral je stopiti v dnevno sobo, zakaj znašel se je v naslonjaču in kakor skozi soparo se je zagledal v domače okolje. Tudi tu so gorele luči; rumeno zasenčene svetilke, od katerih je imela ena zmaju podoben vzorec na senčniku.

Nekaj ga je začelo vznemirjati. Čudno, je pomislil, nekaj je narobe s temi senčniki. Po kratkem premisleku se mu je posvetilo, da onadva z Evansom nista imela nobenega takega snečnika na lučeh. Tudi bronastih opor za knjige na policah ni bilo v njunem stanovanju. In kar zadeva zavese ...

Potem je iz pozabljenja priplavala neka stenska slika, in zastrmel se je vanjo. Bila je majhna, motna podoba nad predalnikom. In naposled mu je prodrla v možgane zavest, da je zašel v napačno stanovanje.

Zdaj je sprevidel, da je vse okrog njega narobe; bilo je, kakor da je kak madež zasenčil slepečo luč.

»Hej, oprostite mi,« je vzkliknil in vstal.

Nihče se ni oglasil. Njegovo dejanje se mu je prikazalo v strašni luči. Kje na svetu je vendar? V drugem nadstropju so bila samo še tri stanovanja. Eno od teh je imela Anita Bruce. V drugem je živel živahen časnikar, pisal se je Conyers, v tretjem grozni sir Rufus Armingdale.

Izgubil je glavo. Čutil je, da se lahko vsak trenutek vzdigne nadenj najemnik, ga prime kot tatu ali vsaj kot vohljača. Obrnil se je, da bi odmotovilil k vratom, in se pri tem skoraj zaletel v drugega obiskovalca tega stanovanja.

Ta je sedel čisto mirno na visokem stolu pri vratih. Bil je suhljat mož, prej star kot mlad, dobro oblečen, z debelimi naočniki, in je povešal glavo, kakor da napeto premišljuje. Na glavi je imel mehak klobuk, čez obleko pa tanek dežni plašč; preživahno in prelahkotno oblačilo za tako mirno postavo. Na luči se je rahlo zasvetlikalo.

»Oprostite, prosim ...«, je pohitel Denham in govoril je nekaj trenutkov, preden se je zavedel, da se mož ne premakne.

Denham je iztegnil roko. Dotaknil se je gladkega, skoraj brezšivnega ameriškega dežnega plašča, ki je bil na zunanjo stran rumen, znotraj pa zelen; in iz kdo ve kakega vzroka ga je bil oblekel mož z notranjo stranjo navzven. Denham mu je hotel to dopovedati, ko je glava omahnila, ko se je gladki dežni plašč zopet zasvetlikal ... in tedaj je videl, da je pred njim mrlič.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Vohun na letališču